

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen
Centre for Economic Development, Transport and the Environment

HIRVIKOLARISEURANTA

LAPPI 2000–2022

LIKENNETURVALLISUUS LAPISSA VUONNA 2022

- Tieliikenteessä kuoli vuonna 2022 yhteensä 3 henkilöä ja loukkaantui 124 henkilöä
- Hirvikolareita tapahtui 95 kpl, joista 88 ELYn hallinnoimilla maanteilla ja 7 muualla
- Hirvikolareissa ei kuollut ketään vuonna 2022, mutta loukkaantui 10 henkilöä

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen
Centre for Economic Development, Transport and the Environment

HENKILÖVAHINKOJEN LASKENNALLISET YKSIKKÖARVOT TIELIIKENNEONNETTOMUUKSISSA

Lähde: Väyläviraston ohjeita 40/2020

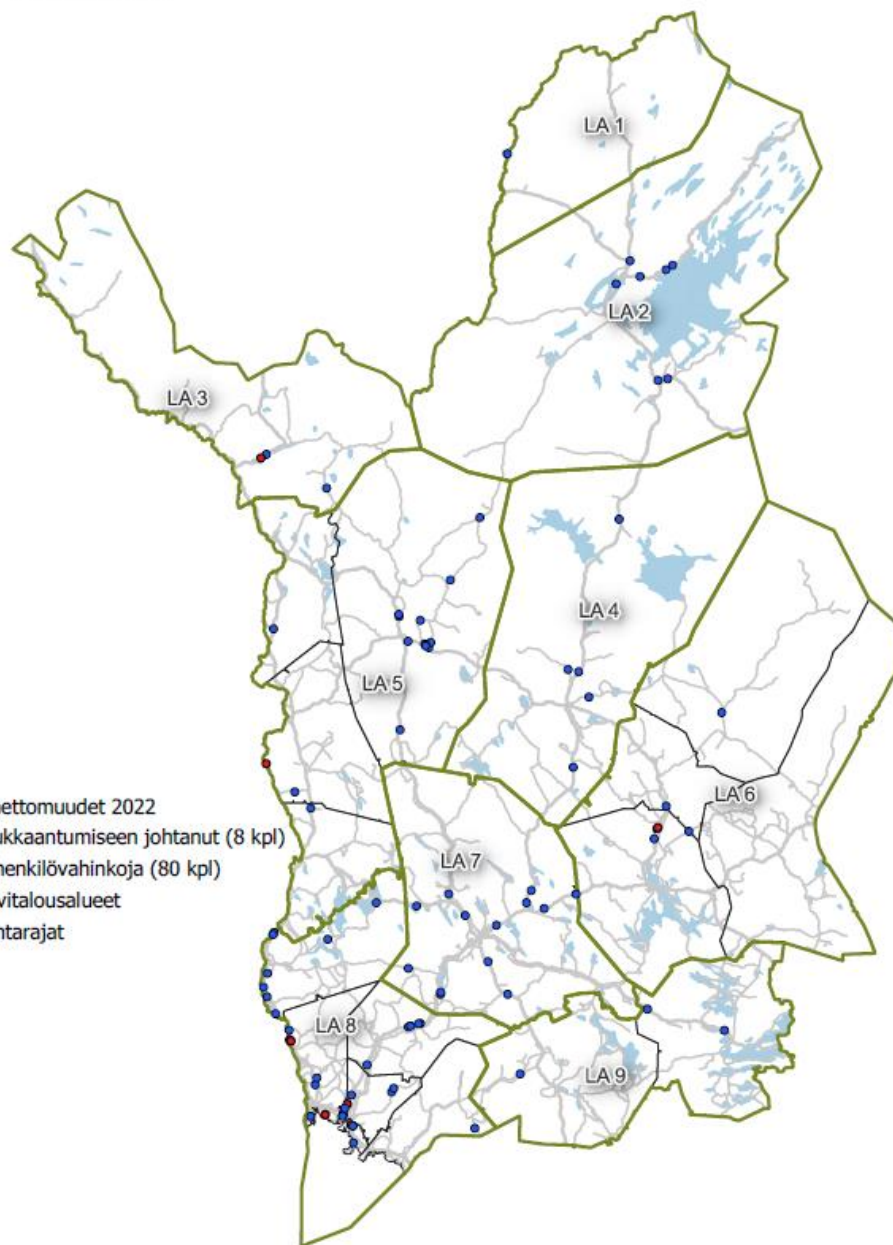
■ Kuolema	2 564 500€
■ Vakava loukkaantuminen	1 269 100€
■ Lievä loukkaantuminen	76 500€

HIRVIKOLARIT KARTALLA

Hirvionnettomuudet 2022

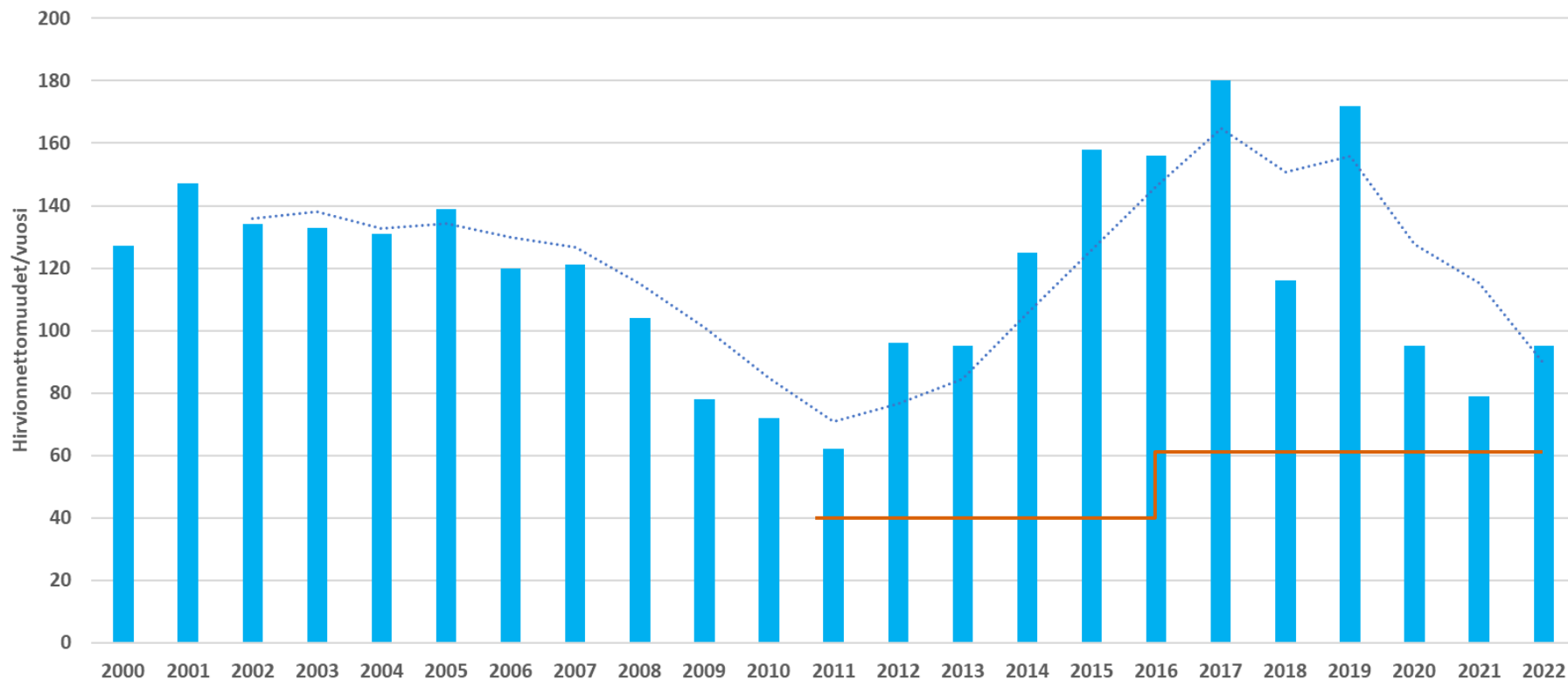
- Loukkaantumiseen johtanut (8 kpl)
- Ei henkilövahinkoja (80 kpl)
- Hirvitalousalueet
- Kuntarajat

Kartalla näkyvät vain
maanteillä sattuneet
hirvikolarit. 7 onnettomuutta
sattui muualla kuin
maantiellä vuonna 2022.

Lapissa tapahtuneet hirvionnettomuudet 2000-2022

■ Hirvionnettomuudet

..... Onnettomuuksien kolmen vuoden liukuva keskiarvo

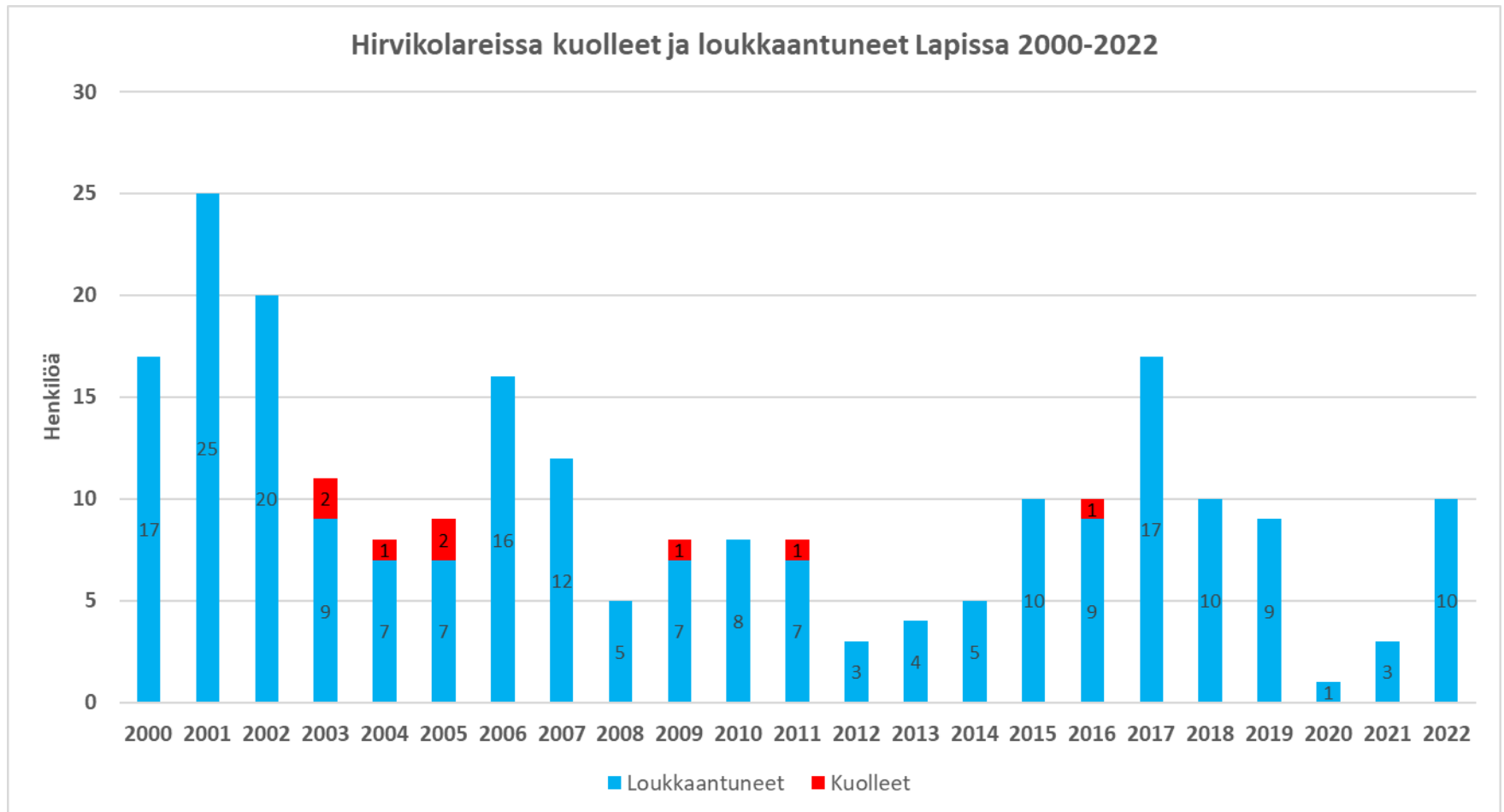
— "Tavoitekolarimäärä"

Huom. Nousu tavoitekolarimäärässä vuodesta 2016 johtuu siitä, että tavoitetta päivitettiin tuolloin realistisemmin saavutettavaan lukuun edellisvuosien toteuman pohjalta.

Yhteensä tarkasteluaikana vuosina 2000-2022 on tapahtunut 2735 poliisin tietoon tullutta hirvieläinonnettomuutta.

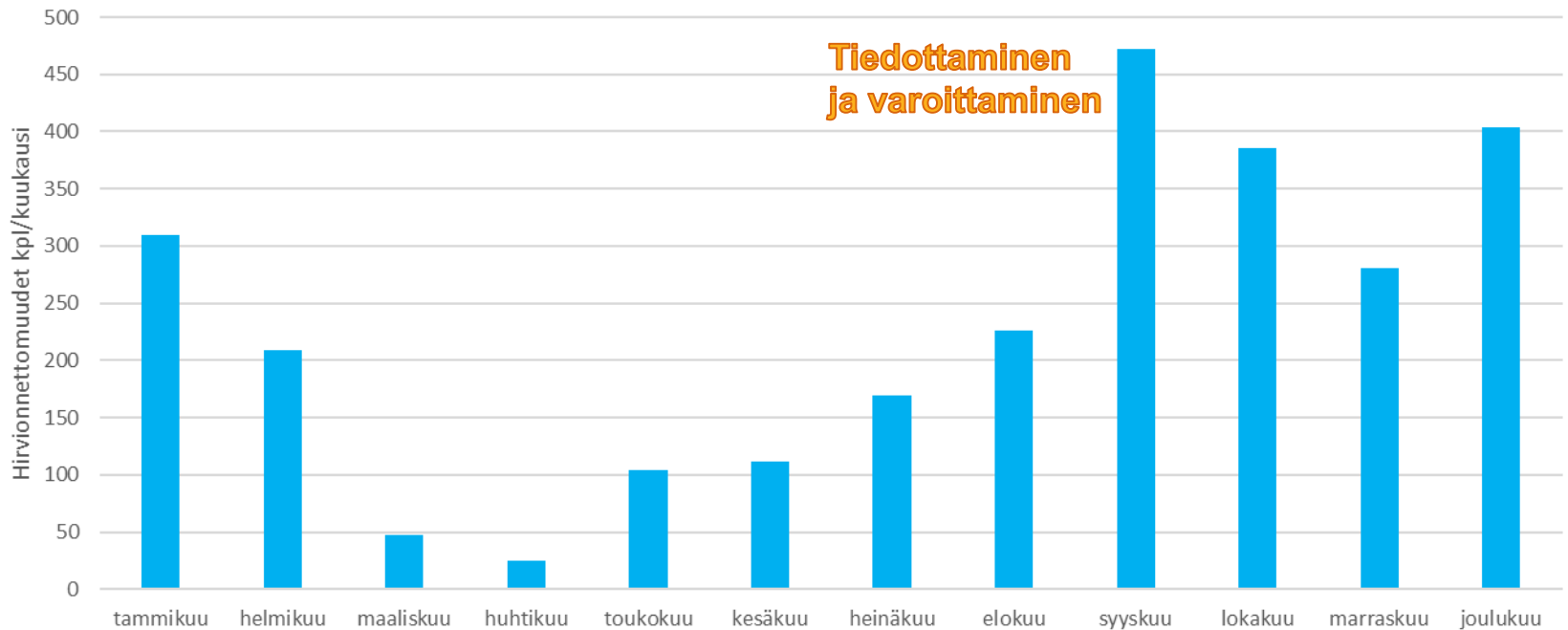

HENKILÖVAHINGOT

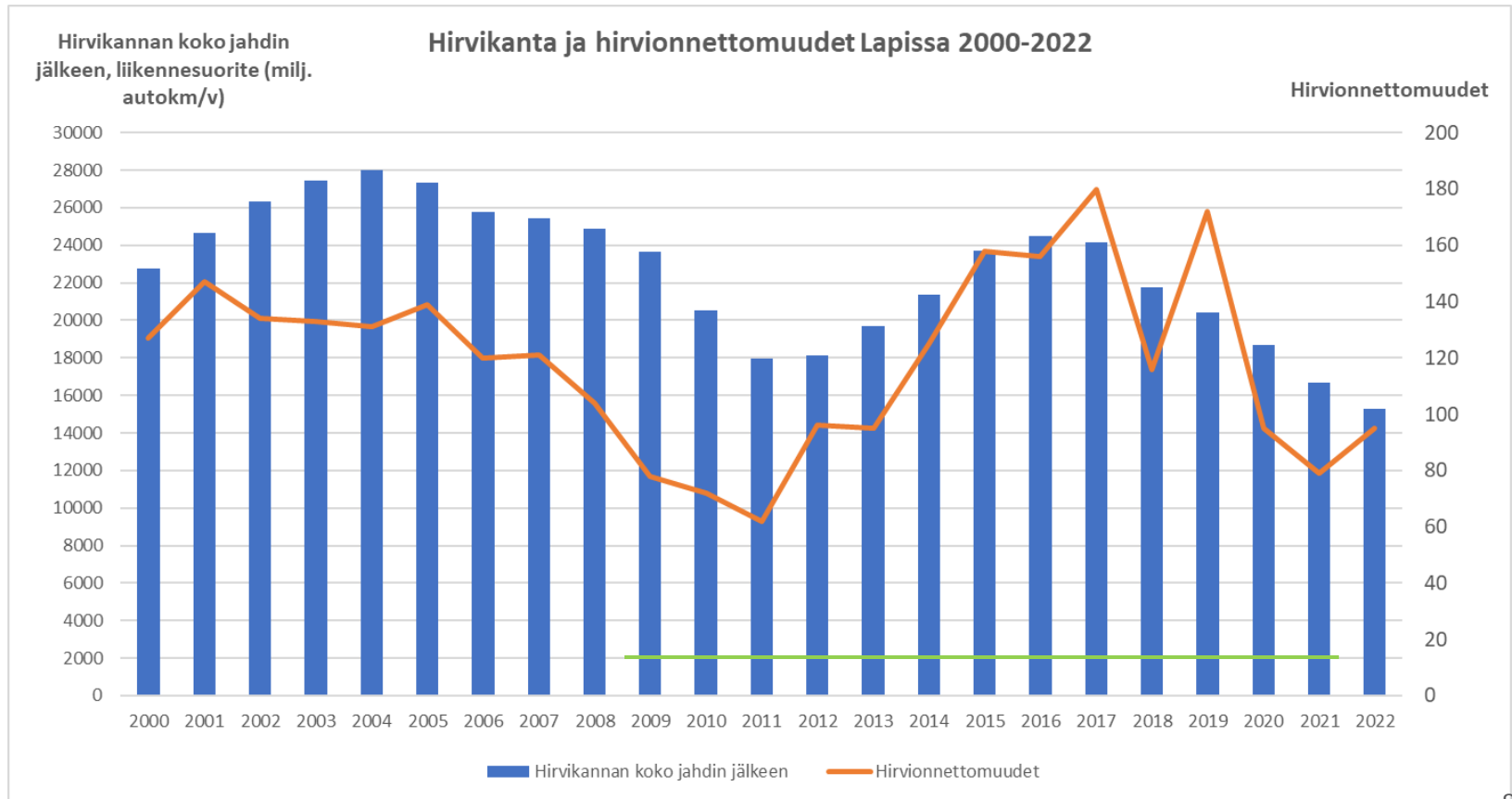
Hirvikolarit kuukausittain Lapissa vuosina 2000-2022

LIKENNESUORITE, HIRVIKANTA JA KOLARIT

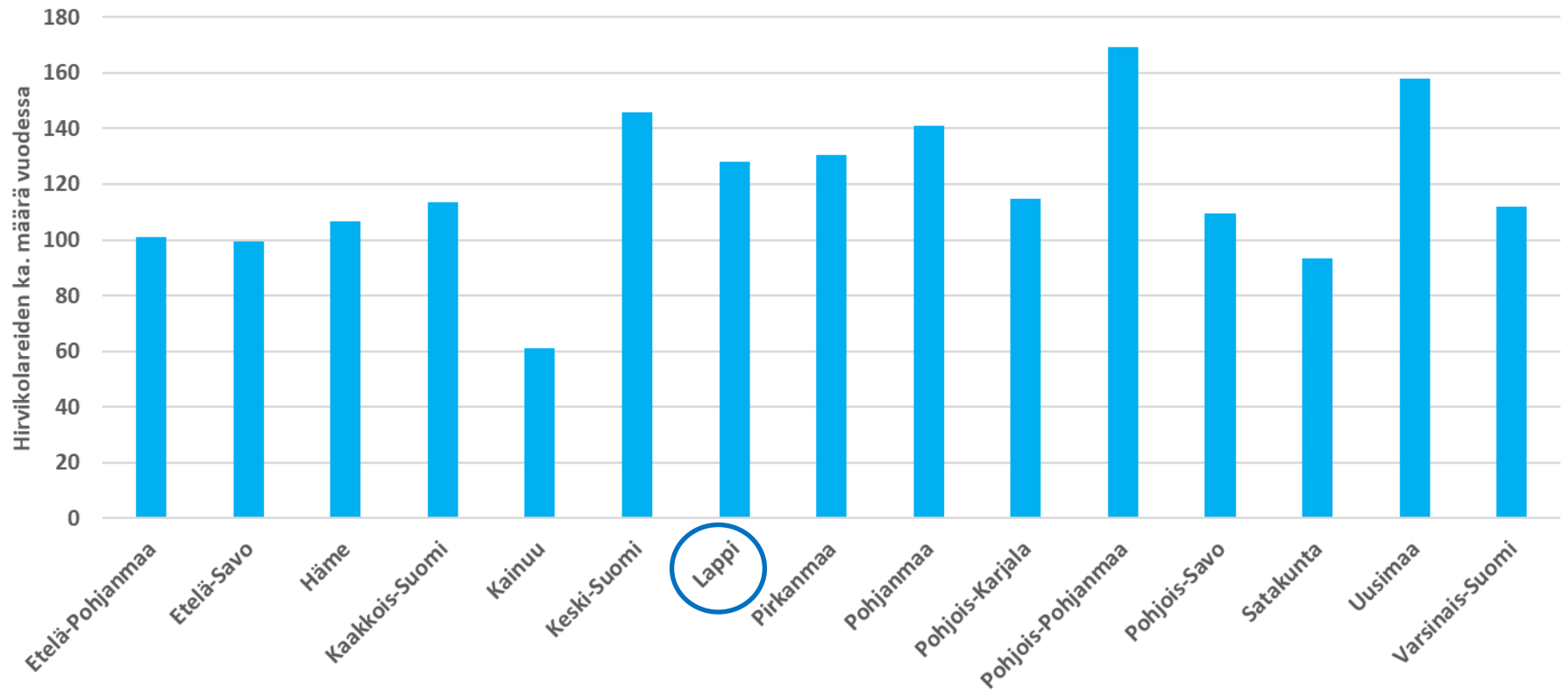
- Liikennesuorite on pysynyt suurin piirtein samalla tasolla vuosien 2008-2019 välillä, kasvua ollut kuitenkin hienoisesti. Vuonna 2020 koronapandemian vuoksi liikennesuorite kääntyi laskuun, nousten taas vuonna 2021.¹
- LUKE:n antamat hirvikanta-arviot ovat jonkin verran muuttuneet (Lapissa kasvaneet) johtuen tarkentuneista kanta-arvioista, jotka pohjautuvat mm. tarkempiin helikopterilaskentoihin ja muiden hirvikannan arviointiin käytettyjen järjestelmien uusimiseen.²

HIRVIKOLARIT: LAPPI VERRATTUNA MUIHIN ALUEISIIN

Keskiarvoinen hirvikolarien määrä vuosina 2017-2022 eri ELY-keskusten alueella

Tilastokeskuksen vs. Riistakeskuksen tilastot

- Tilastokeskusta luotettavampi tieto hirvionnettomuuksien kokonaismääristä on Riistakeskuksella, mutta se tieto on saatavilla vain vuodesta 2017 alkaen. Heidän aineistoissaan ei ole myöskään tietoa vakavuudesta.
- Alla vertailua hirvikolareiden määrästä Lapin osalta näissä kahdessa aineistossa. Heittoa on jonkin verran.

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
■ Riistakeskus	172	113	183	115	91	95
■ Poliisi/ onnettomuusrekisteri	180	116	172	95	79	95

KOHTUULLINEN KOLARIMÄÄRÄ?

- **Liikenneturvallisuusstrategia 2022-2026:** kenenkään ei tarvitse kuolla tai loukkaantua vakavasti tieliikenneonnettomuudessa.
- Lapissa vuosien 2019-2022 aikana, noin joka 20 kolari on johtanut loukkaantumiseen.
- Jokaista hirvikolaria kohden sattuu 30 läheltä piti -tapausta.
- Pohjoismaisessa vertailussa eniten ihmisiä suhteessa asukasmäärään kuolee tieliikenteessä Suomessa. Vuosien 2003–2022 tieliikenteessä kuolleiden määrä on kuitenkin laskenut Suomessa noin 50 % ja Lapissa 80 %.*

LIKENNETURVALLISUUSSTRATEGIA 2022-2026

- **Liikenneturvallisuusstrategia 2022-2026:** kenenkään ei tarvitse kuolla tai loukkaantua vakavasti tieliikenneonnettomuudessa.
- Strategia sisältää toimenpidelistan, jossa 103 kohtaa
- Kohdissa 18, 53 ja 75 on käsitelty hirvieläimiä

LIKENNETURVALLISUUSSTRATEGIA 2022-2026

- **kohta 18**
- Toimenpide: parannetaan tilannekuvaa riistaeläinonnettomuuksien määrästä ja onnettomuuspaikoista hirvieläinten kannan koon asettamisen tueksi. Laaditaan asialle valtakunnalliset yleislinjaukset huomioiden, että kannan kokotavoitteet asetetaan hirvitalousaluekohtaisesti.
- Vastuutaho: Riistakeskus, riistaneuvostot, Luonnonvarakeskus, Liikenne- ja viestintävirasto, Väylävirasto, ELY-keskukset ja poliisi.
- Vaikutusarvio:
- Tyyppi: nykyisen toiminnan kehittäminen, jatkuvaa toimintaa.

LIKENNETURVALLISUUSSTRATEGIA 2022-2026

■ kohta 53

- Toimenpide: lisätään tietoisuutta hirvieläinonnettomuuksista jatkamalla Hirvimerkki-kampanjaa.
- Vastuutaho: Metsästäjäliitto, Autokoululiitto ja Liikenneturva.
- Vaikutusarvio: Kouluttamalla autoilijoita ennakoimaan hirvikolareita, kehittämällä uusia tapoja varoittaa riskialueista ja opastamalla, kuinka toimia kolarin sattuessa voidaan edistää liikenneturvallisuutta.
- Tyyppi: nykyisen toiminnan kehittäminen, kertaluonteinen.

LIKENNETURVALLISUUSSTRATEGIA 2022-2026

■ kohta 75

- Toimenpide: hirvieläinkantojen säätelyssä otetaan huomioon tieliikenteen hirvieläinvahinkojen säilyminen kohtuullisella tasolla.
- Vastuutaho: riistakeskus, riistaneuvostot ja riistanhoitoyhdistykset.
- Vaikutusarvio: ottamalla huomioon eläinten aiheuttamat vahingot hirvieläinten kantojen koon tavoiteasettelussa, voidaan vaikuttaa myös liikenneturvallisuuteen.
- Tyyppi: nykyisen toiminnan kehittäminen, jatkuvaa toimintaa.

HIRVIKOLARITILASTOT 2000-2022

- Osasyö onnettomuusmäärien vähenemiseen vuonna 2020 on korona-pandemialla. Liikennemäärä Lapin maanteillä supistui n. 11% edelliseen vuoteen verrattuna” (lähde: <https://vayla.fi/vaylista/aineistot/tilastot/tietilastot/tieliikenteen-kehitys>)
- On huomattava, että elokuusta **2012 alkaen** poliisin tietojärjestelmästä on **alettu poimia mukaan myös puutteellisesti kirjatut eläinonnettomuudet**, mikä saattoi aiheuttaa hirvikolarimäärän näennäistä kasvua tilastoissa. Tilastointimuutos lisäsi tilastoitujen eläinonnettomuuksien määriä kuitenkin varsinkin peuraonnettomuuksien osalta, joihin ei tässä selvityksessä oteta kantaa.
- Lapin tavoitteena oli vuoteen 2016 saakka, että alueella tapahtuu enintään 40 hirvikolaria/ vuosi. Hirvikolareiden määrä on kuitenkin ollut nousussa viime vuosina 2010-luvun taitteen laskun jälkeen. ”Hirvikolaritavoitteeseen” 40 ei ole vuosien 2000-2016 välillä päästy koko Lapin aluetta tarkastelemalla. **Sen vuoksi ”hirvikolaritavoite” päätettiin vuonna 2016 nostaa maksimissaan 60 onnettomuuteen/vuosi.** Tavoite on realistisemmin saavutettavissa ja vuonna 2011 siihen on myös päästy.

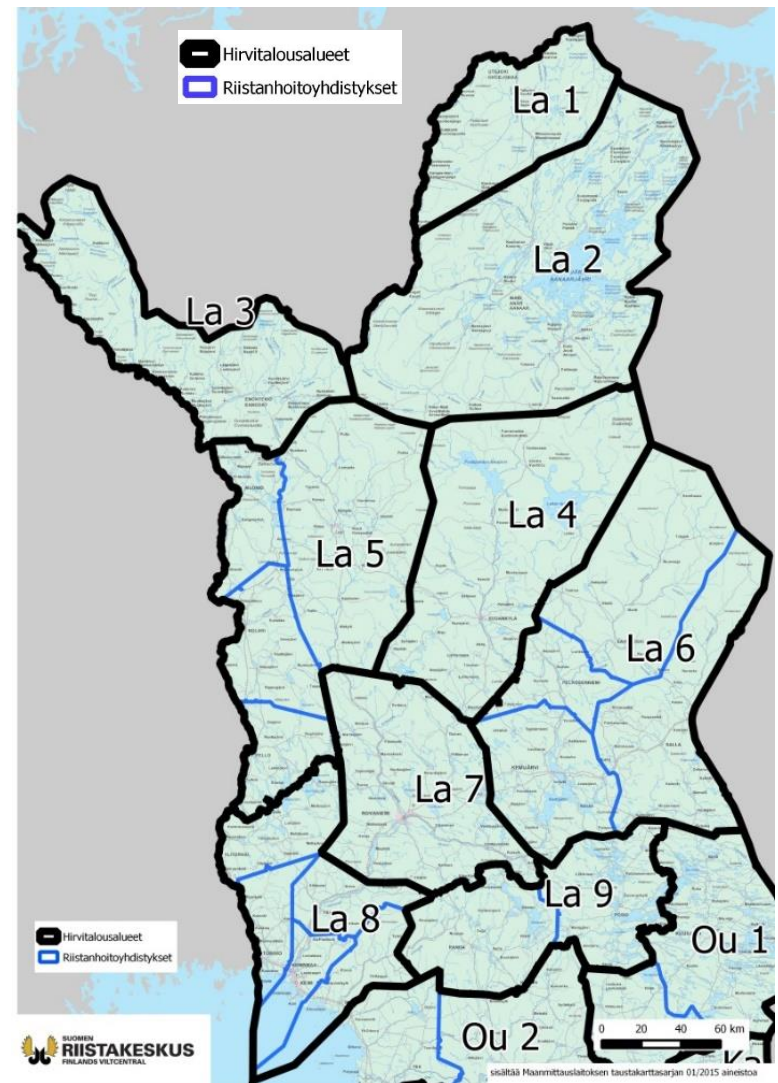

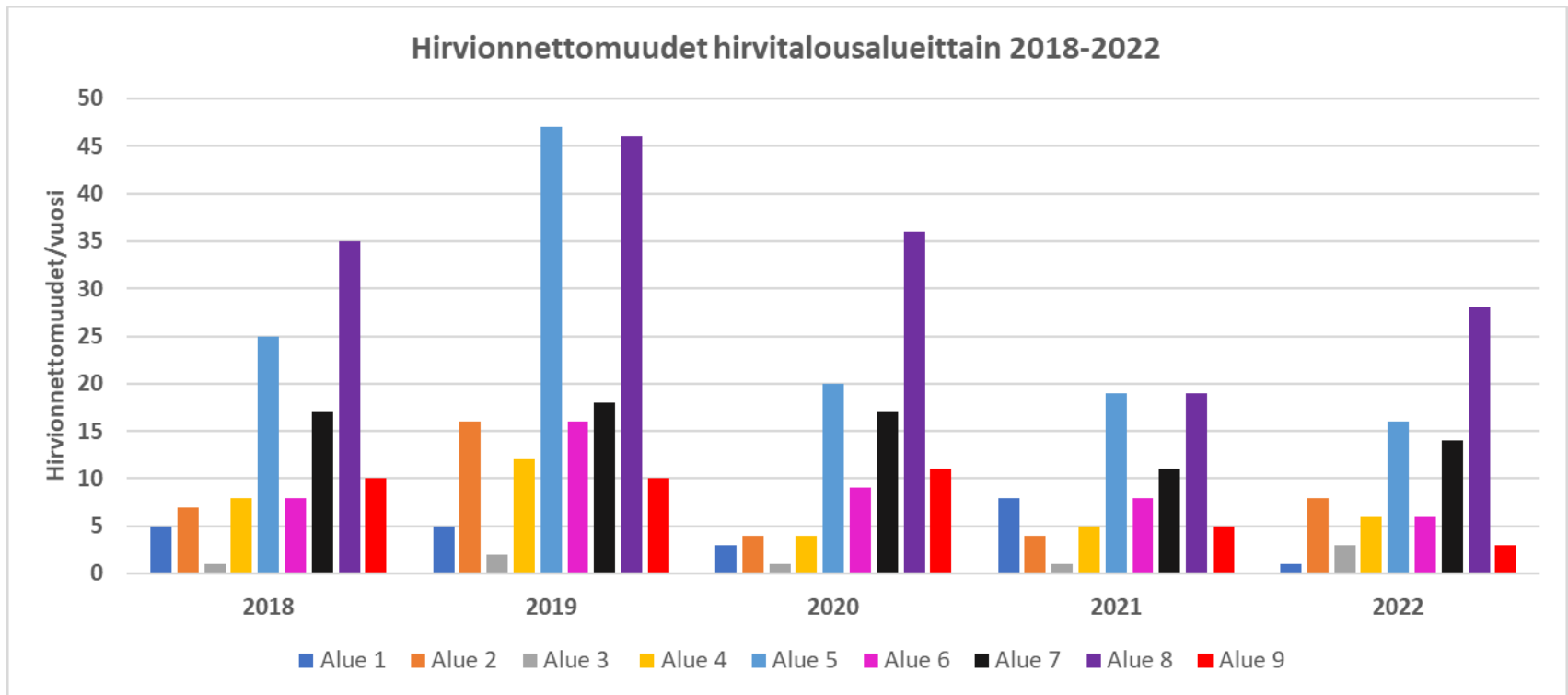
Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen
Centre for Economic Development, Transport and the Environment

HIRVITALOUSALUEET

Hirvitalousalueet muuttuivat vuonna 2015 helpottamaan hirvikannan kehityksen ohjaamista. Jokaisella alueella on omat hirvikannan koon ja rakenteen tavoitteensa.

- **Hirvitalousalue 1** (Utsjoki)
- **Hirvitalousalue 2** (Inari)
- **Hirvitalousalue 3** (Enontekiö)
- **Hirvitalousalue 4** (Sodankylä)
- **Hirvitalousalue 5** (Kittilä, Muonio, Kolari, Pello)
- **Hirvitalousalue 6** (Savukoski, Salla, Pelkosenniemi, Kemijärvi)
- **Hirvitalousalue 7** (Rovaniemi)
- **Hirvitalousalue 8** (Ylitornio, Tornio, Tervola, Keminmaa, Simo, Kemi)
- **Hirvitalousalue 9** (Ranua, Posio)

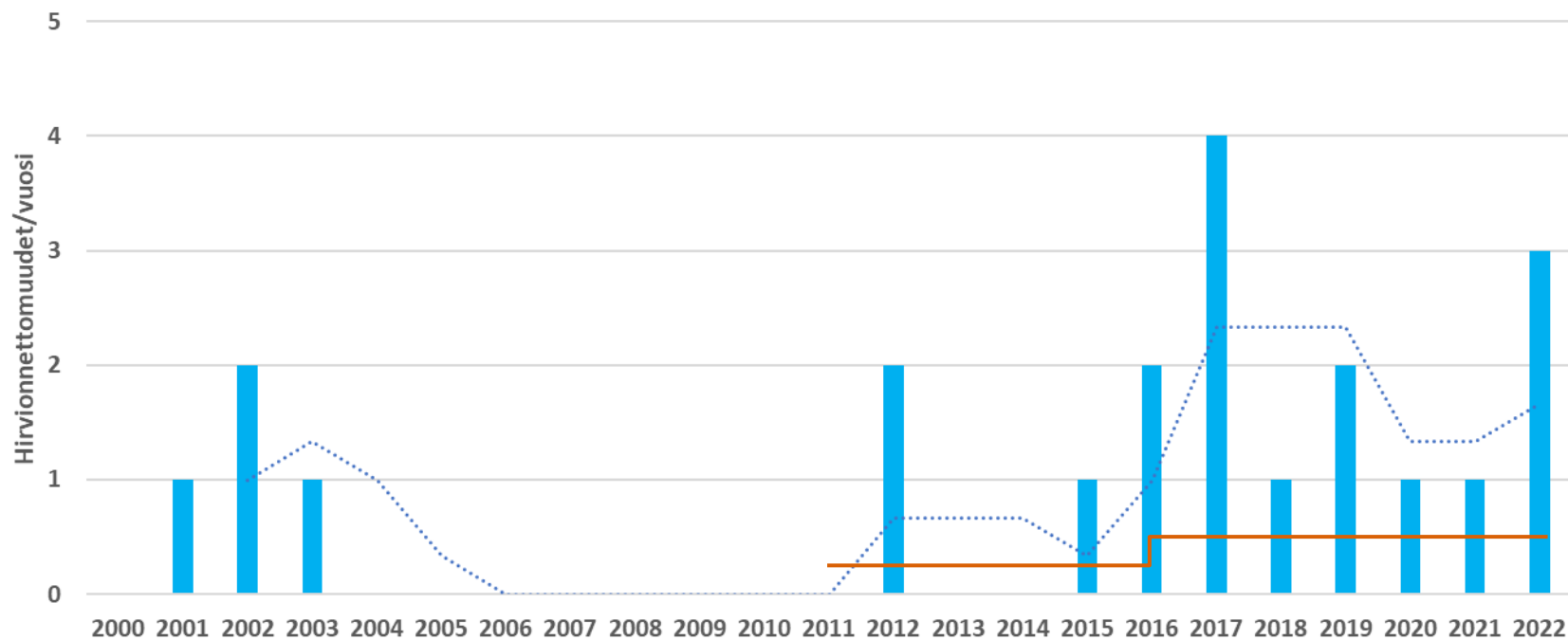

Alue 1: Utsjoki, **Alue 2:** Inari, **Alue 3:** Enontekiö, **Alue 4:** Sodankylä, **Alue 5:** Kittilä, Muonio, Kolari, Pello, **Alue 6:** Savukoski, Salla, Pelkosenniemi, Kemijärvi, **Alue 7:** Rovaniemi, **Alue 8:** Ylitornio, Tornio, Tervola, Keminmaa, Simo, Kemi, **Alue 9:** Ranua, Posio

Enontekiö (Hirvitalousalue 3)

■ Hirvionnettomuudet

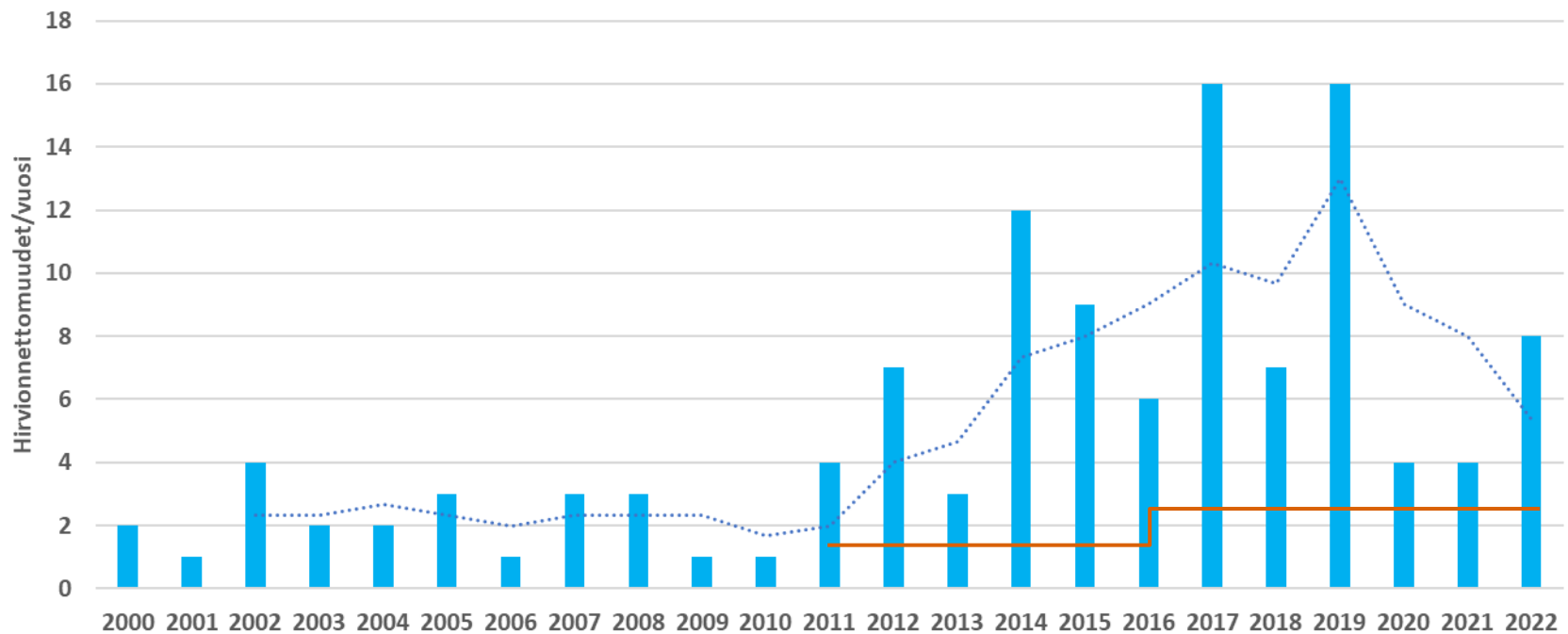
..... Onnettomuuksien kolmen vuoden liukuva keskiarvo

— "Tavoitekolarimäärä"

Huom. Nousu tavoitekolarimäärässä vuodesta 2016 johtuu siitä, että tavoitetta päivitettiin tuolloin realistisemmin saavutettavaan lukuun edellisvuosien toteuman pohjalta.

Inari (Hirvitalousalue 2)

Hirvionnettomuudet

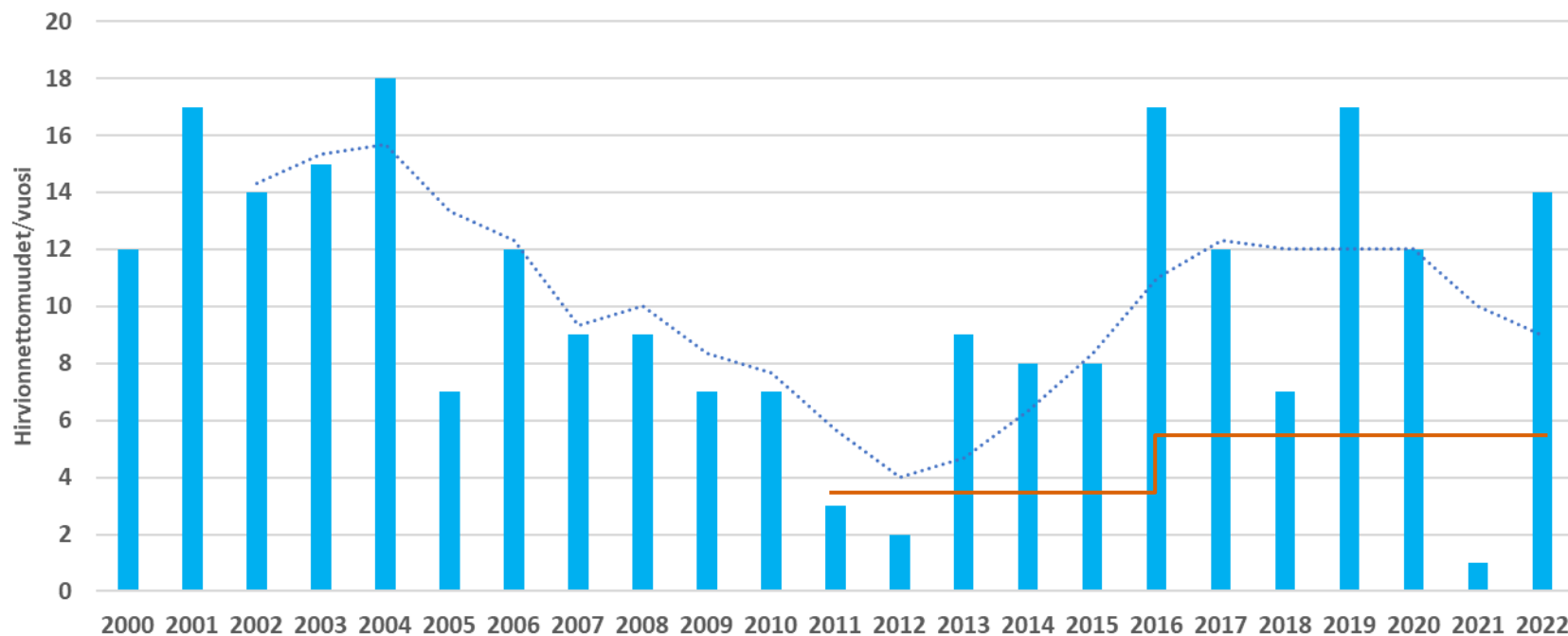
Onnettomuuksien kolmen vuoden liukuva keskiarvo

"Tavoitekolarimäärä"

Huom. Nousu tavoitekolarimäärässä vuodesta 2016 johtuu siitä, että tavoitetta päivitettiin tuolloin realistisemmin saavutettavaan lukuun edellisvuosien toteuman pohjalta.

Kemi ja Keminmaa

■ Hirvionnettomuudet

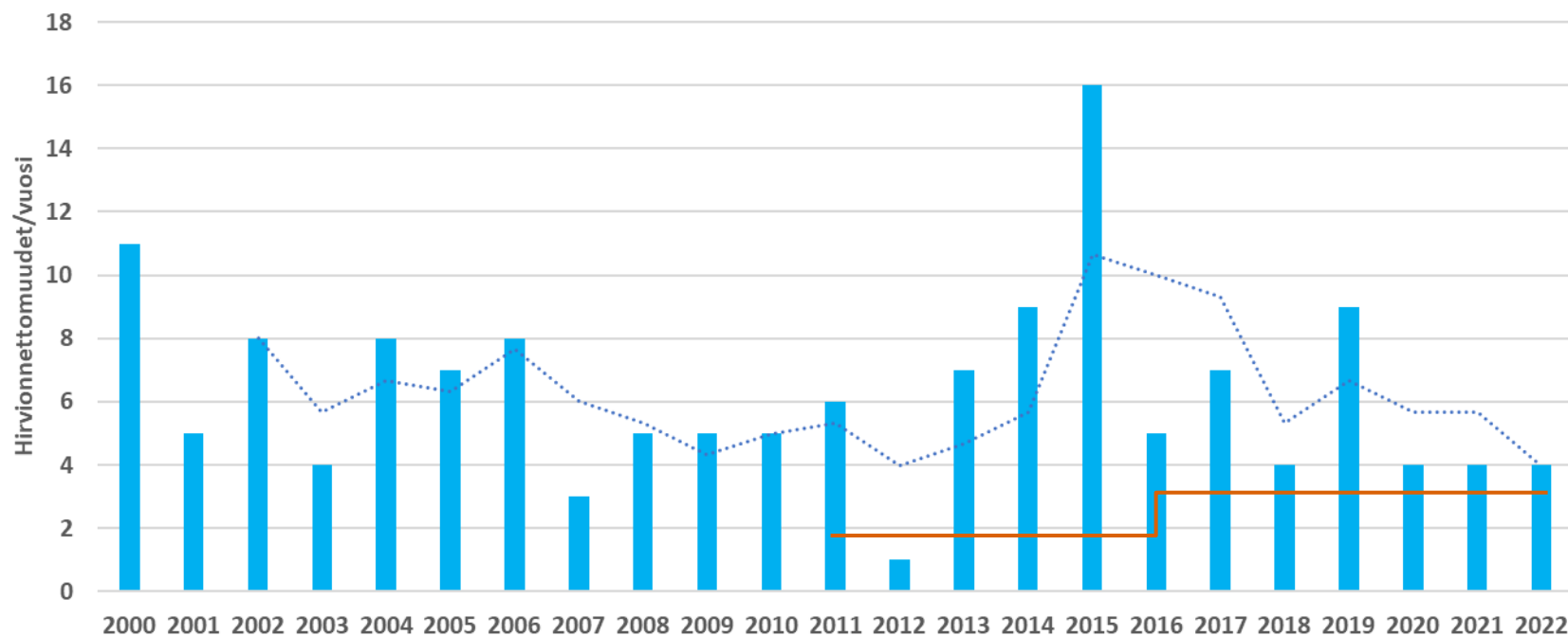
..... Onnettomuuksien kolmen vuoden liukuva keskiarvo

— "Tavoitekolarimäärä"

Huom. Nousu tavoitekolarimäärässä vuodesta 2016 johtuu siitä, että tavoitetta päivitettiin tuolloin realistisemmin saavutettavaan lukuun edellisvuosien toteuman pohjalta.

Kemijärvi

■ Hirvionnettomuudet

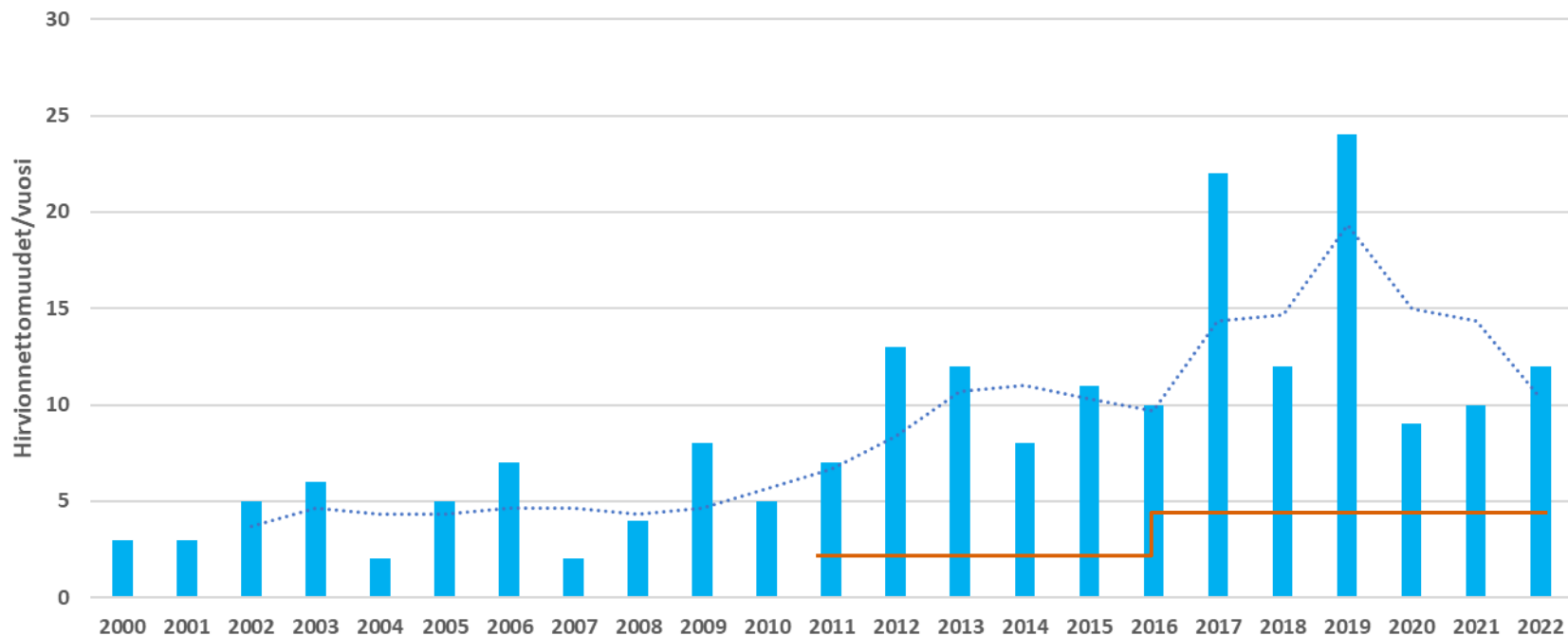
..... Onnettomuuksien kolmen vuoden liukuva keskiarvo

— "Tavoitekolarimäärä"

Huom. Nousu tavoitekolarimäärässä vuodesta 2016 johtuu siitä, että tavoitetta päivitettiin tuolloin realistisemmin saavutettavaan lukuun edellisvuosien toteuman pohjalta.

Kittilä

 Hirvionnettomuudet

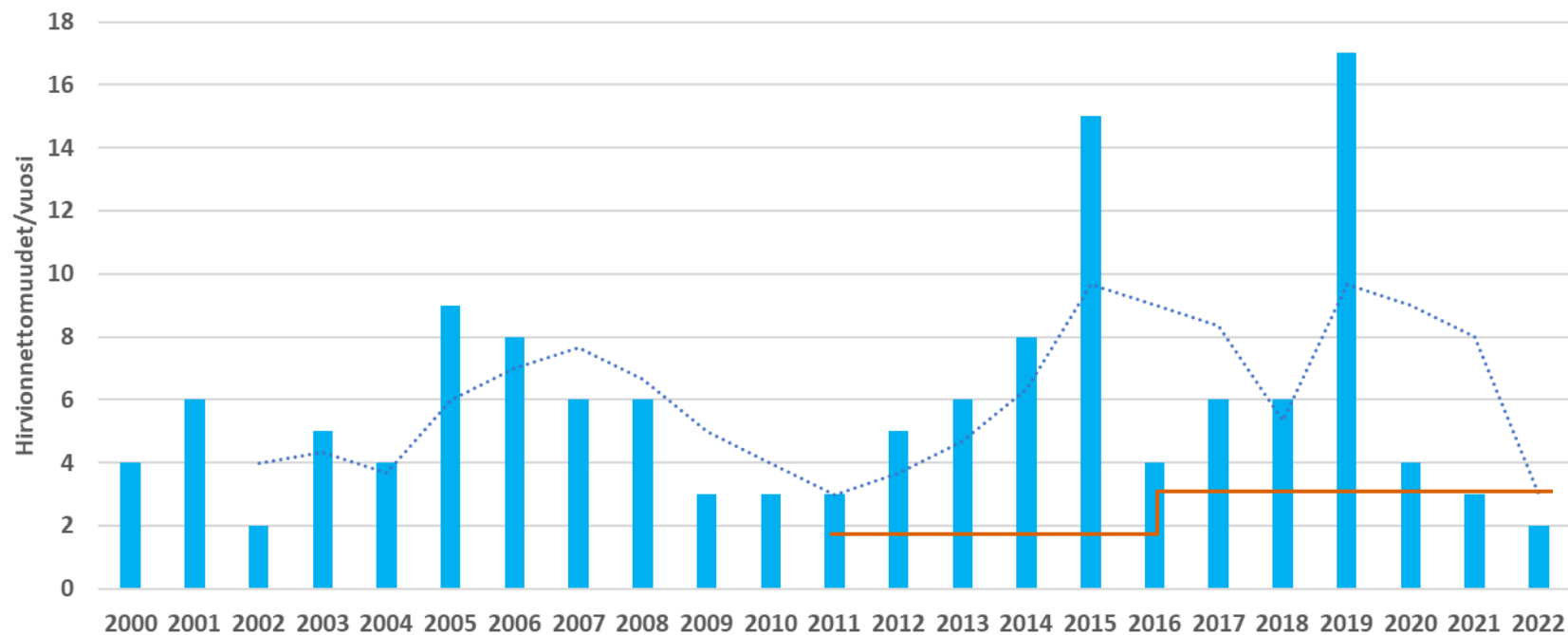
 Onnettomuuksien kolmen vuoden liukuva keskiarvo

 "Tavoitekolarimäärä"

Huom. Nousu tavoitekolarimäärässä vuodesta 2016 johtuu siitä, että tavoitetta päivitettiin tuolloin realistisemmin saavutettavaan lukuun edellisvuosien toteuman pohjalta.

Kolari

■ Hirvionnettomuudet

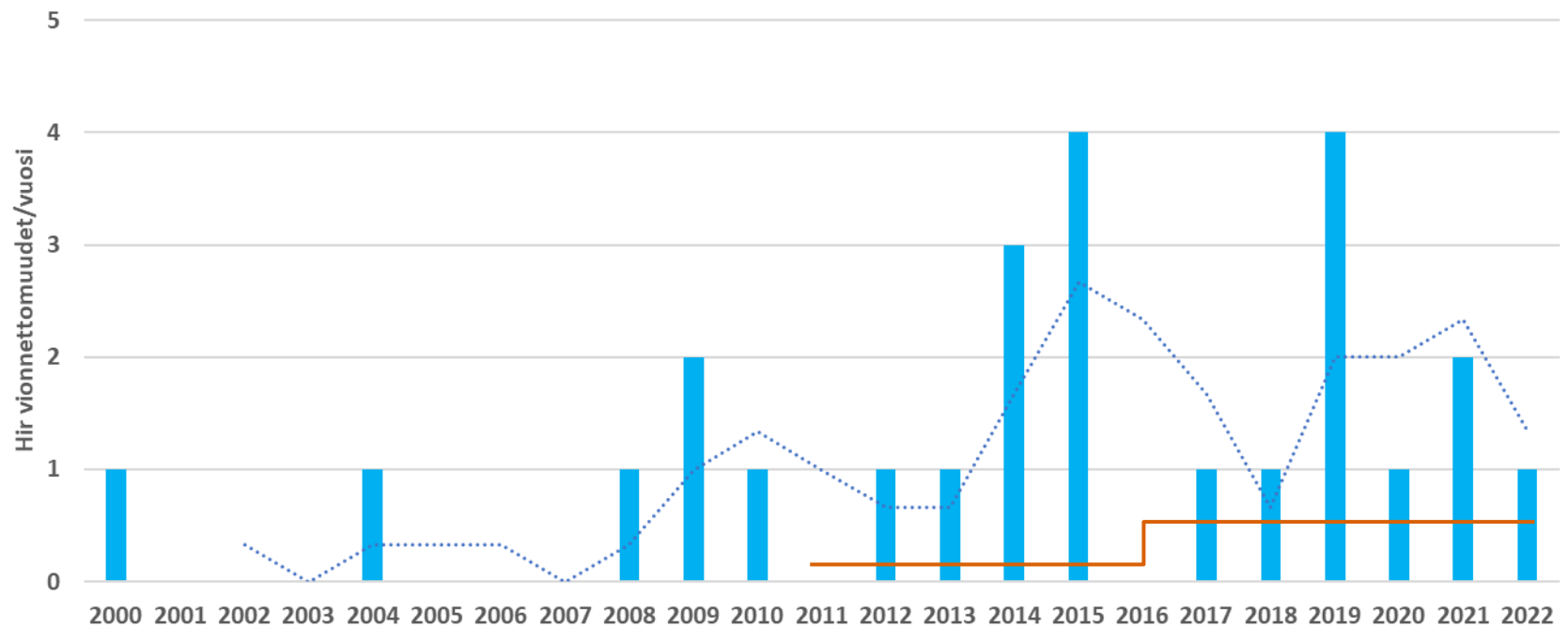
..... Onnettomuuksien kolmen vuoden liukuva keskiarvo

— "Tavoitekolarimäärä"

Huom. Nousu tavoitekolarimäärässä vuodesta 2016 johtuu siitä, että tavoitetta päivitettiin tuolloin realistisemmin saavutettavaan lukuun edellisvuosien toteuman pohjalta.

Muonio

■ Hirvionnettomuudet

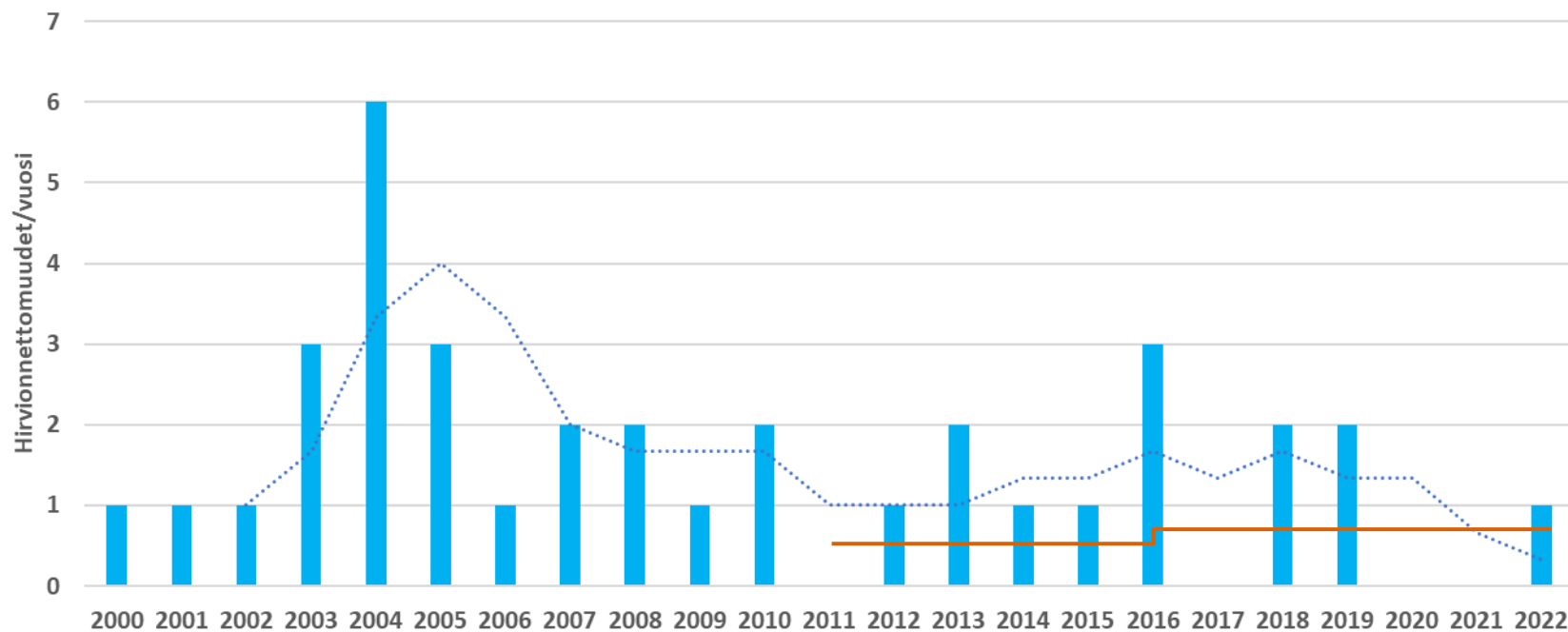
..... Onnettomuuksien kolmen vuoden liukuva keskiarvo

— "Tavoitekolarimäärä"

Huom. Nousu tavoitekolarimäärässä vuodesta 2016 johtuu siitä, että tavoitetta päivitettiin tuolloin realistisemmin saavutettavaan lukuun edellisvuosien toteuman pohjalta.

Pelkosenniemi

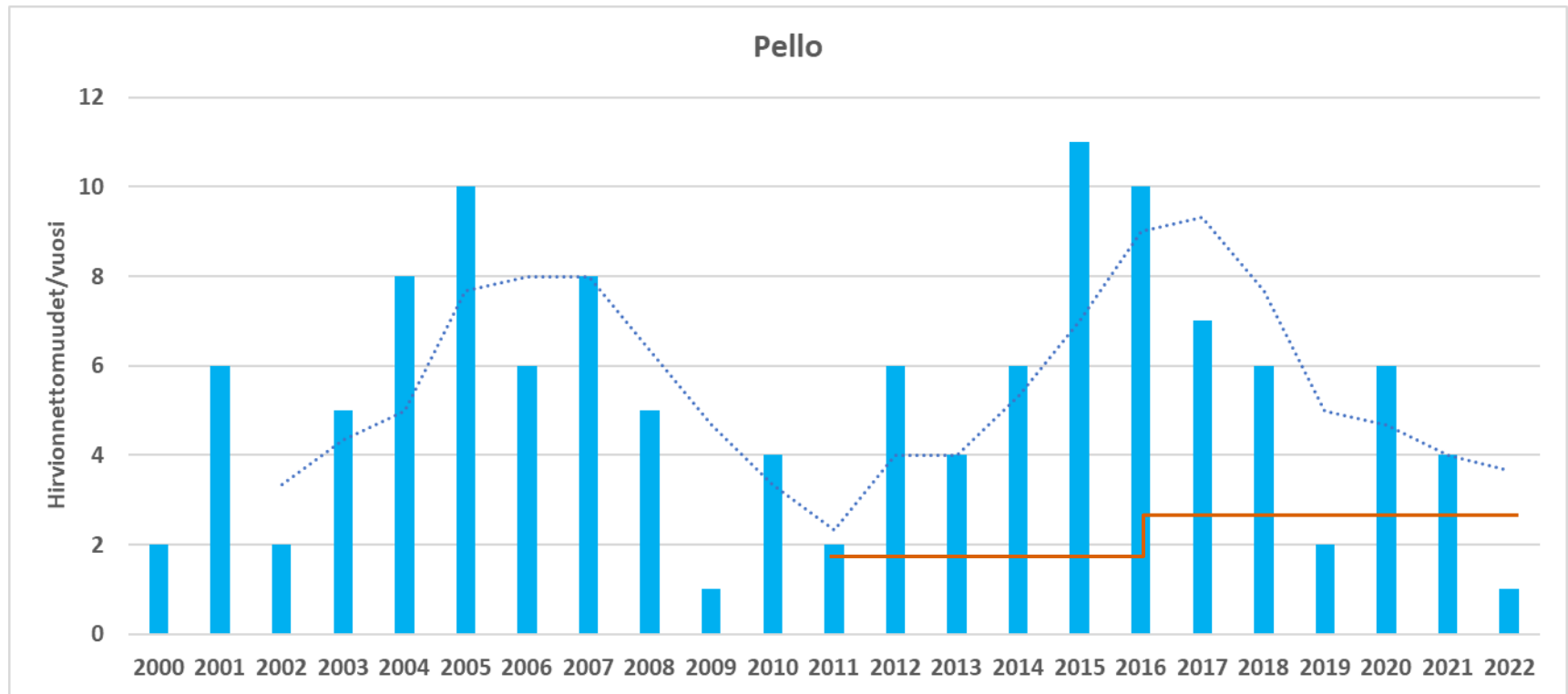

■ Hirvionnettomuudet

..... Onnettomuuksien kolmen vuoden liukuva keskiarvo

— "Tavoitekolarimäärä"

Huom. Nousu tavoitekolarimäärässä vuodesta 2016 johtuu siitä, että tavoitetta päivitettiin tuolloin realistisemmin saavutettavaan lukuun edellisvuosien toteuman pohjalta.

■ Hirvionnettomuudet

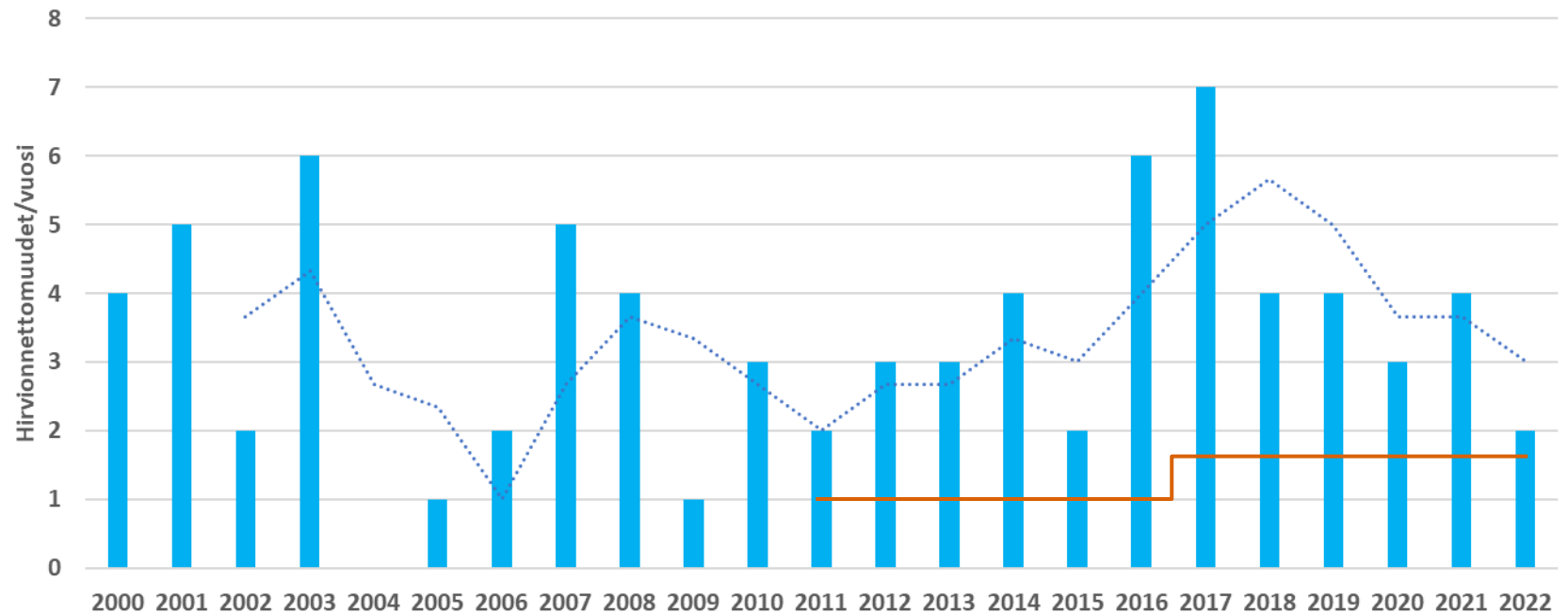
..... Onnettomuuksien kolmen vuoden liukuva keskiarvo

— "Tavoitekolarimäärä"

Huom. Nousu tavoitekolarimäärässä vuodesta 2016 johtuu siitä, että tavoitetta päivitettiin tuolloin realistisemmin saavutettavaan lukuun edellisvuosien toteuman pohjalta.

Posio

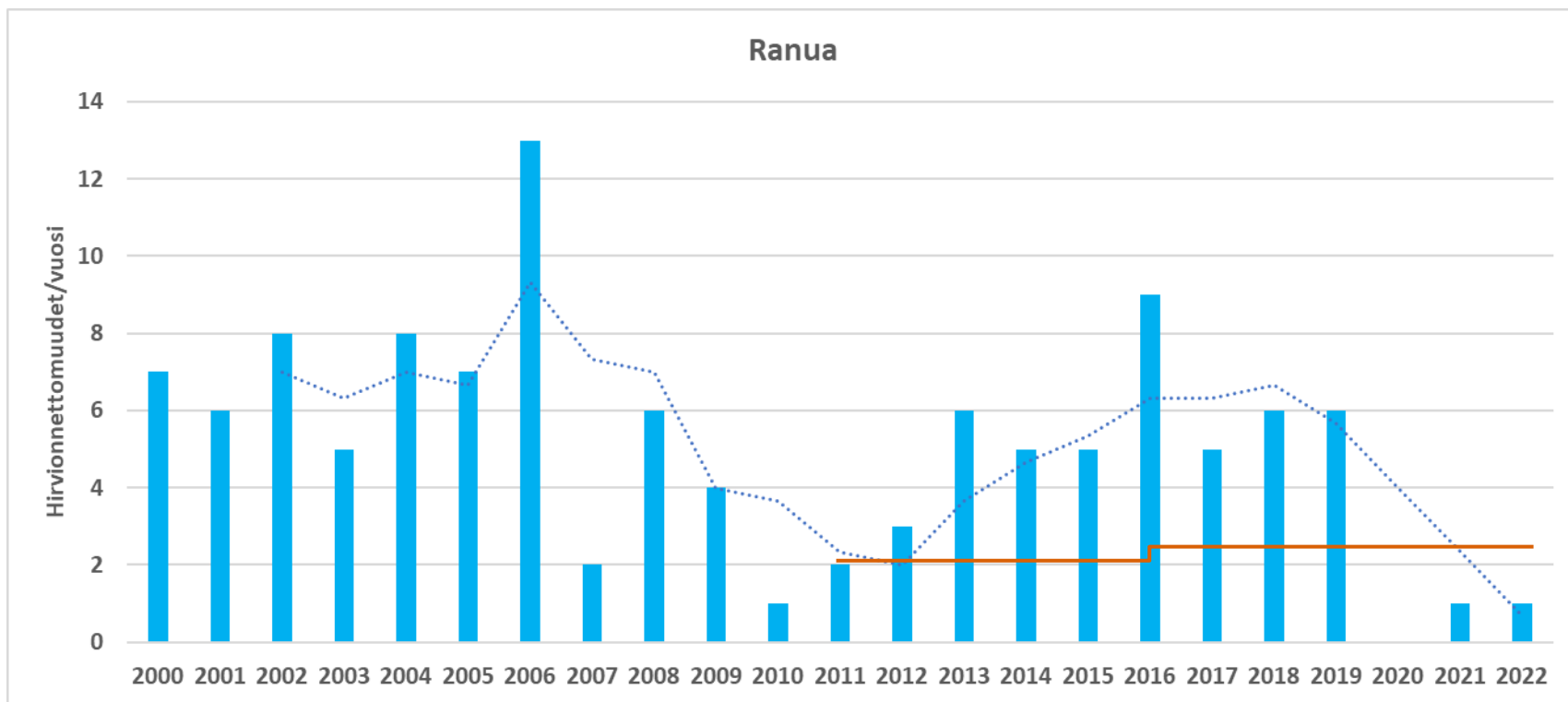

■ Hirvionnettomuudet

..... Onnettomuuksien kolmen vuoden liukuva keskiarvo

— "Tavoitekolarimäärä"

Huom. Nousu tavoitekolarimäärässä vuodesta 2016 johtuu siitä, että tavoitetta päivitettiin tuolloin realistisemmin saavutettavaan lukuun edellisvuosien toteuman pohjalta.

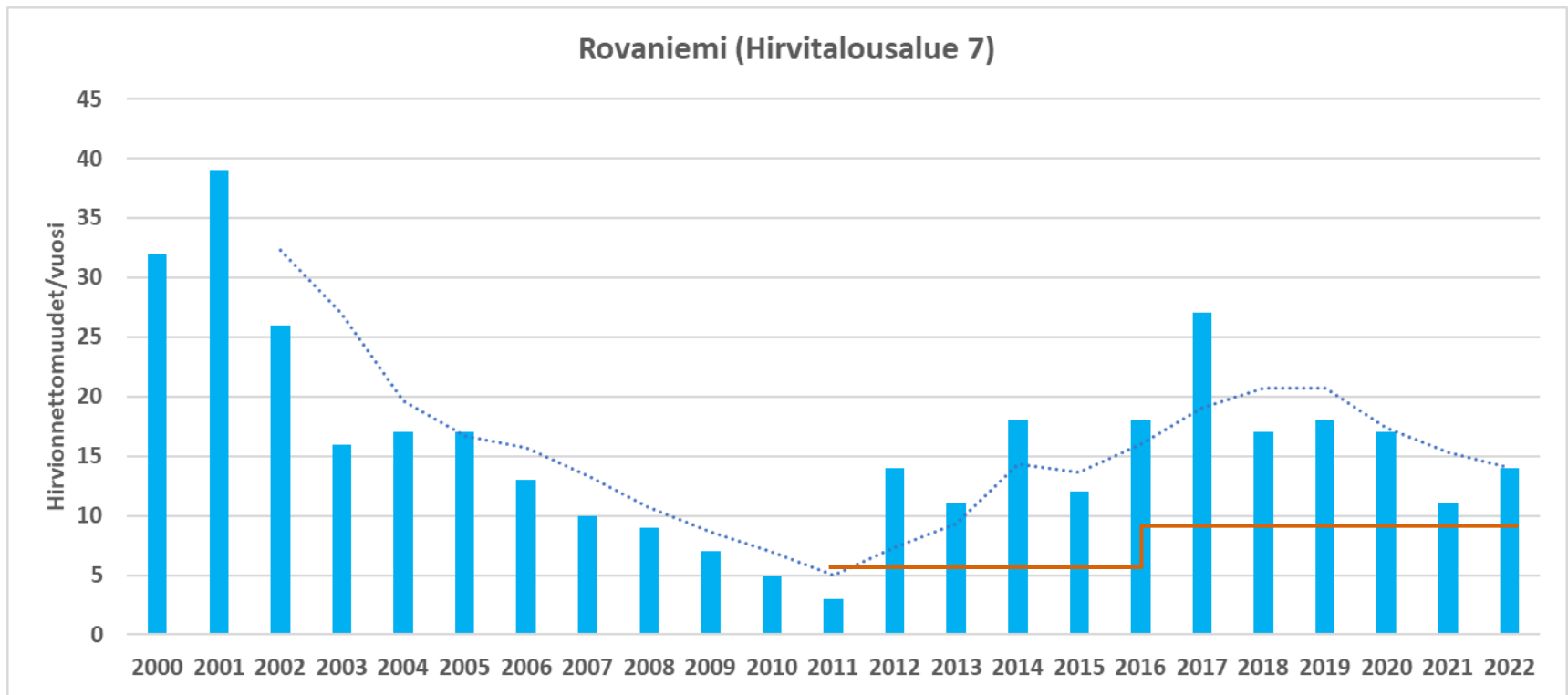

 Hirvionnettomuudet

 Onnettomuuksien kolmen vuoden liukuva keskiarvo

 "Tavoitekolarimäärä"

Huom. Nousu tavoitekolarimäärässä vuodesta 2016 johtuu siitä, että tavoitetta päivitettiin tuolloin realistisemmin saavutettavaan lukuun edellisvuosien toteuman pohjalta.

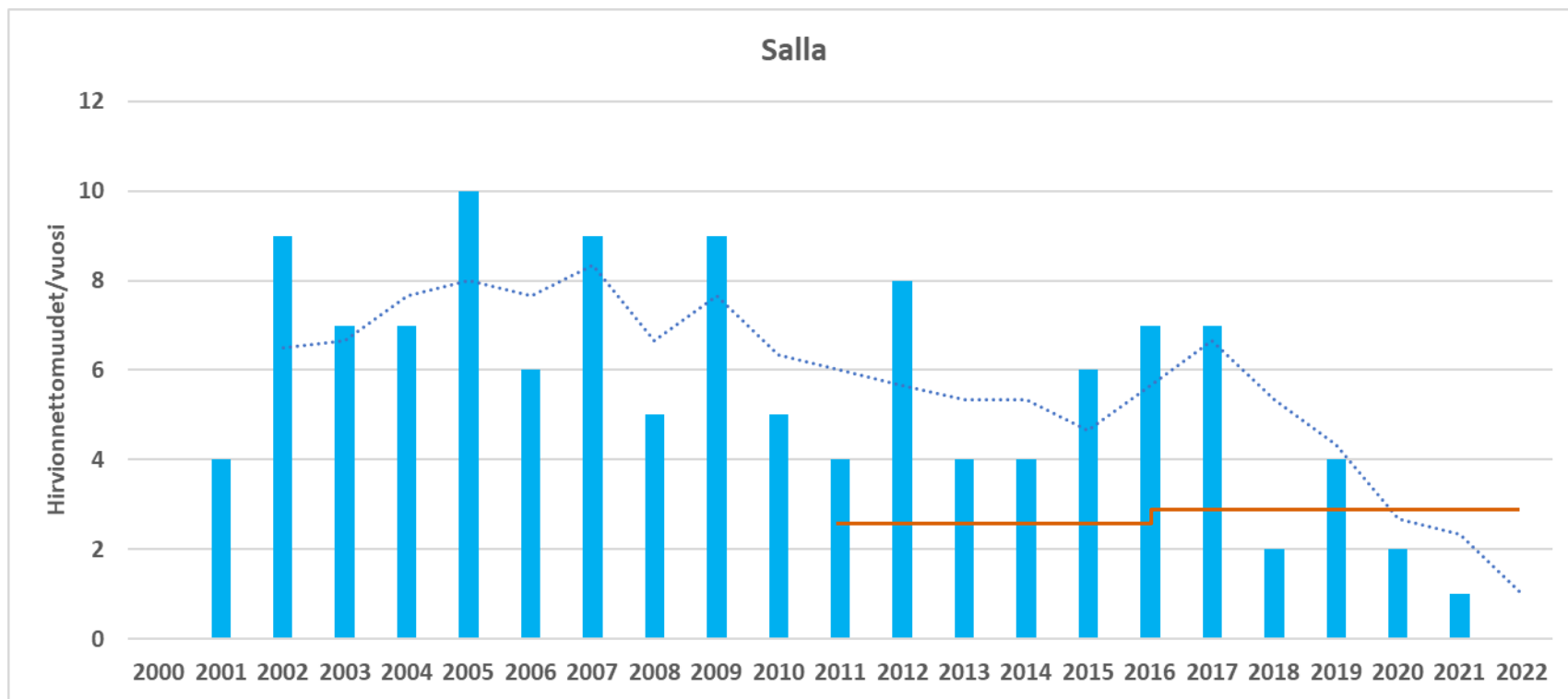

■ Hirvionnettomuudet

..... Onnettomuuksien kolmen vuoden liukuva keskiarvo

— "Tavoitekolarimäärä"

Huom. Nousu tavoitekolarimäärässä vuodesta 2016 johtuu siitä, että tavoitetta päivitettiin tuolloin realistisemmin saavutettavaan lukuun edellisvuosien toteuman pohjalta.

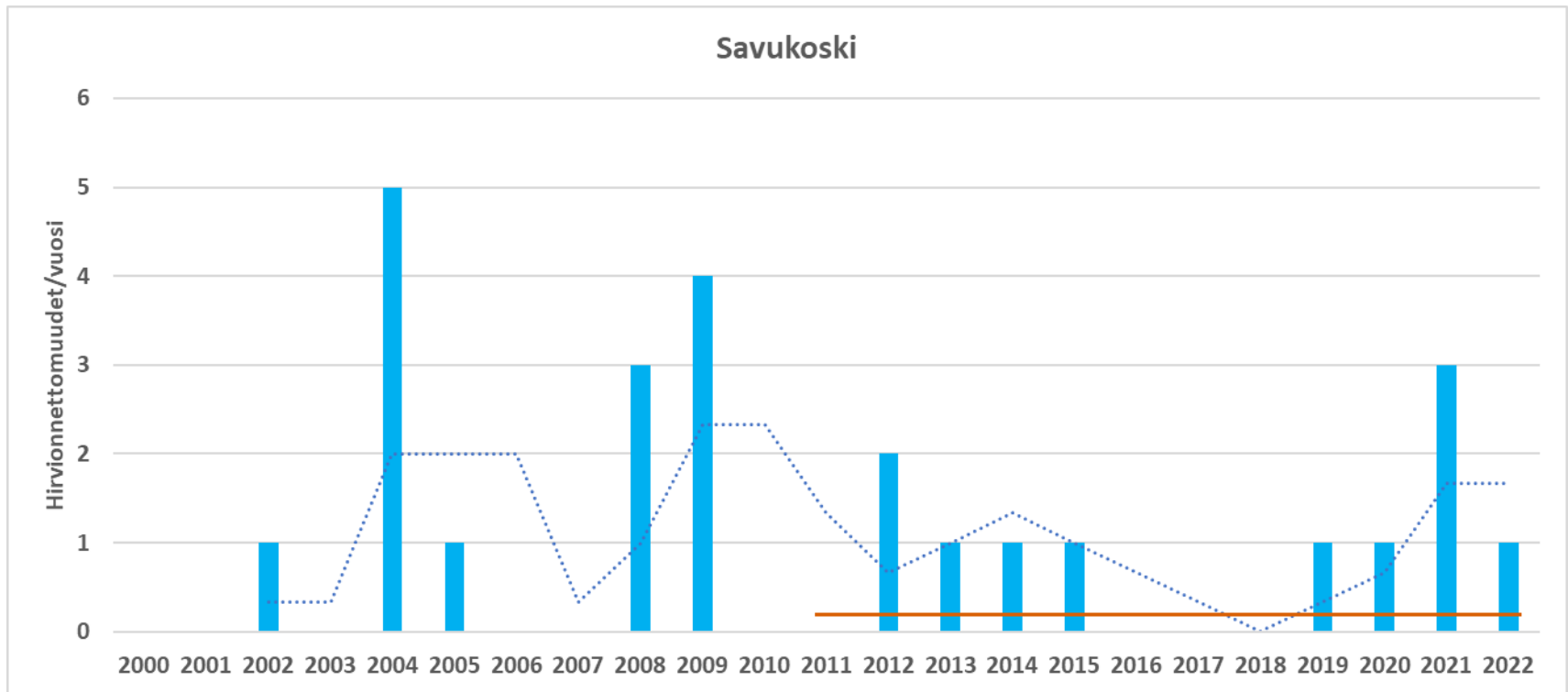

■ Hirvionnettomuudet

..... Onnettomuuksien kolmen vuoden liukuva keskiarvo

— "Tavoitekolarimäärä"

Huom. Nousu tavoitekolarimäärässä vuodesta 2016 johtuu siitä, että tavoitetta päivitettiin tuolloin realistisemmin saavutettavaan lukuun edellisvuosien toteuman pohjalta.

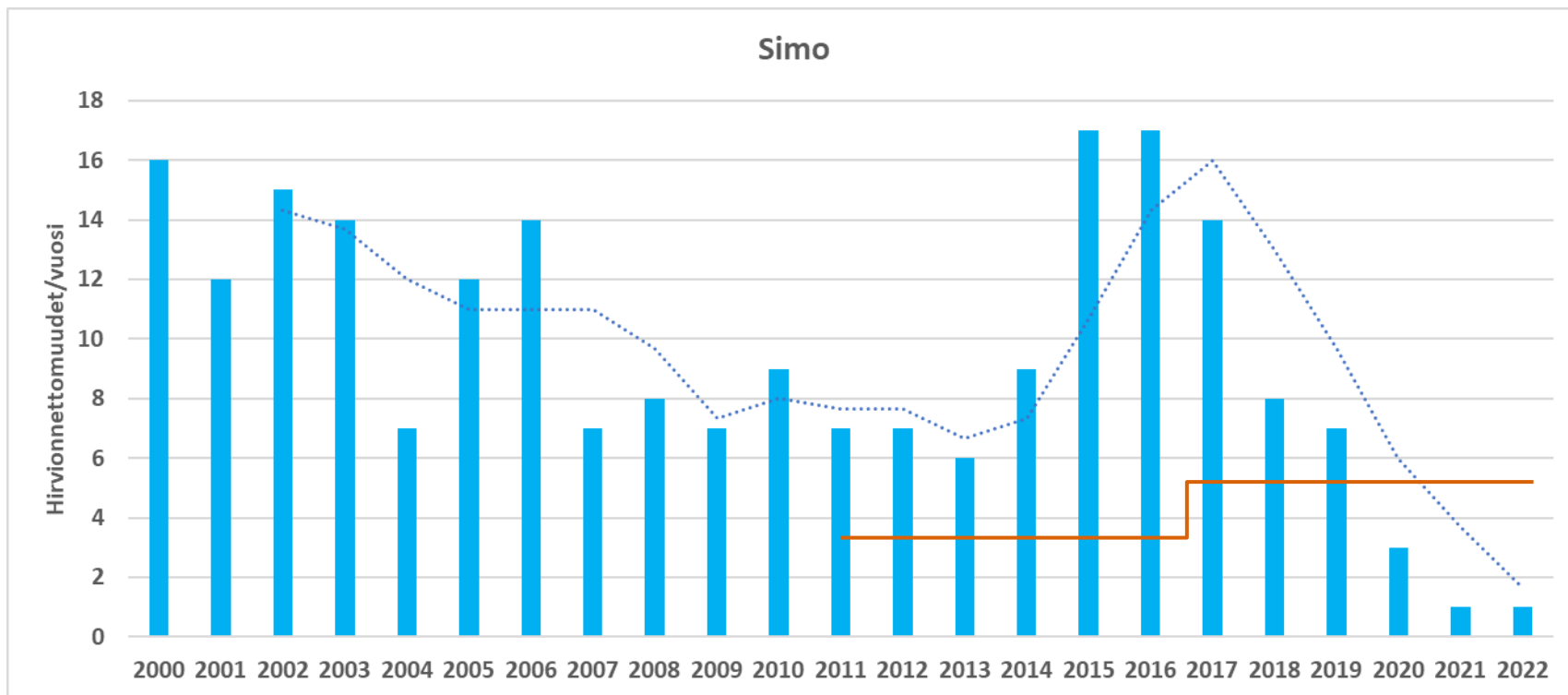

■ Hirvionnettomuudet

..... Onnettomuuksien kolmen vuoden liukuva keskiarvo

— "Tavoitekolarimäärä"

Huom. Nousu tavoitekolarimäärässä vuodesta 2016 johtuu siitä, että tavoitetta päivitettiin tuolloin realistisemmin saavutettavaan lukuun edellisvuosien toteuman pohjalta.

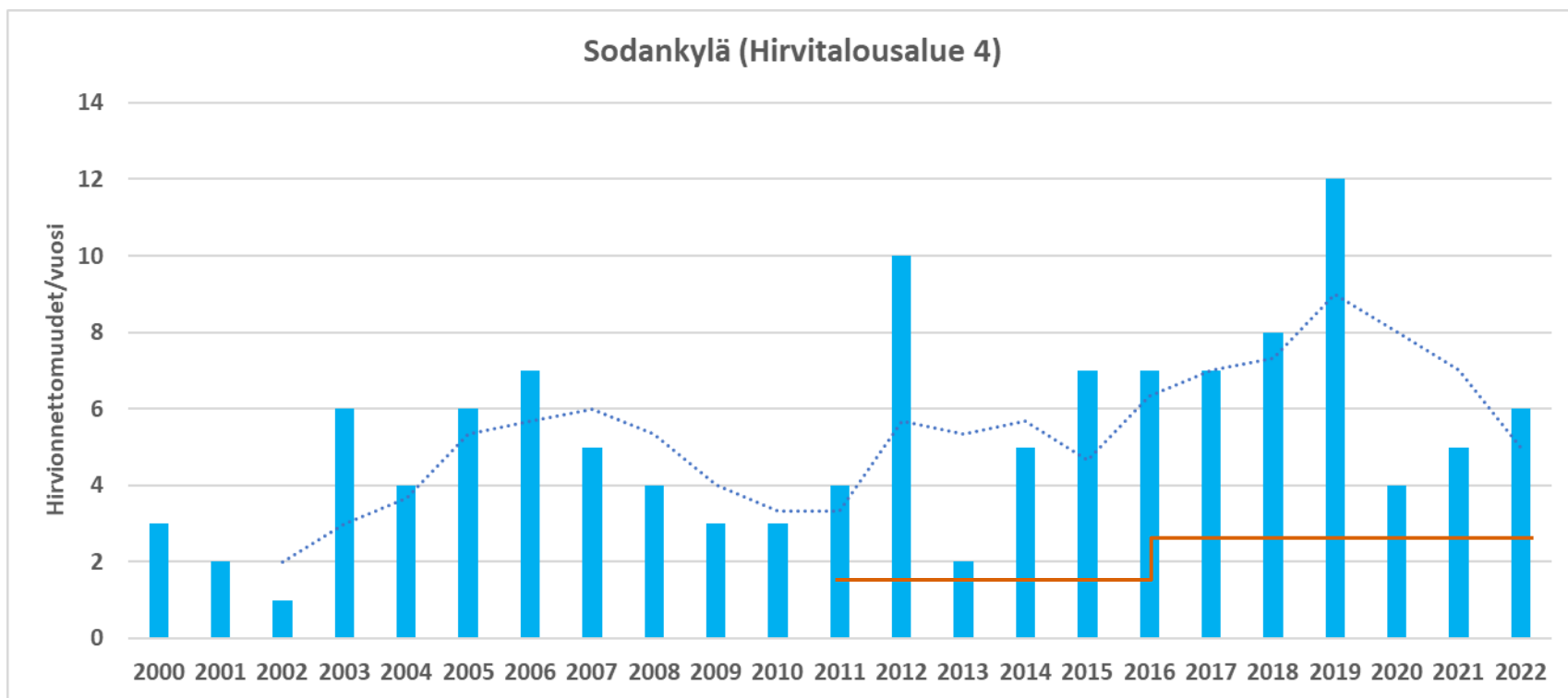

■ Hirvionnettomuudet

..... Onnettomuuksien kolmen vuoden liukuva keskiarvo

— "Tavoitekolarimäärä"

Huom. Nousu tavoitekolarimäärässä vuodesta 2016 johtuu siitä, että tavoitetta päivitettiin tuolloin realistisemmin saavutettavaan lukuun edellisvuosien toteuman pohjalta.

Hirvionnettomuudet

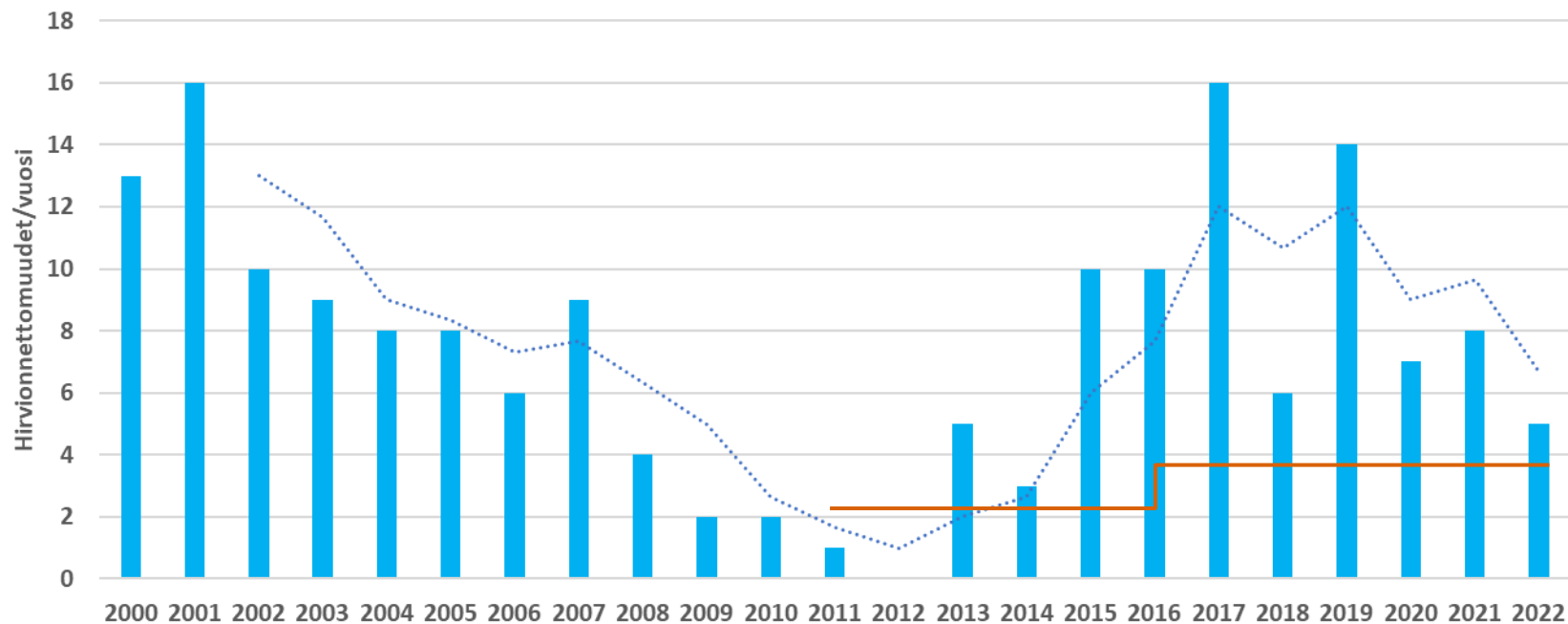
Onnettomuuksien kolmen vuoden liukuva keskiarvo

"Tavoitekolarimäärä"

Huom. Nousu tavoitekolarimäärässä vuodesta 2016 johtuu siitä, että tavoitetta päivitettiin tuolloin realistisemmin saavutettavaan lukuun edellisvuosien toteuman pohjalta.

Tervola

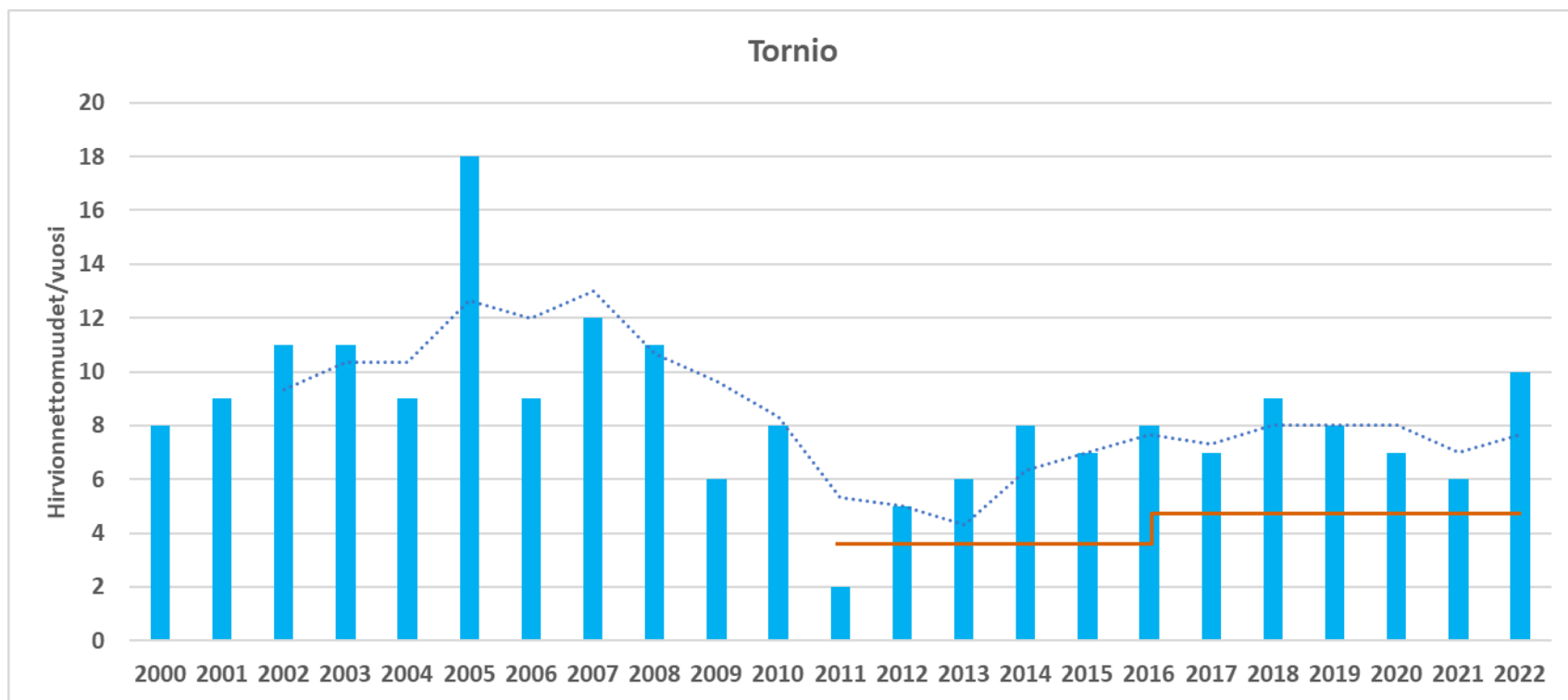

■ Hirvionnettomuudet

..... Onnettomuuksien kolmen vuoden liukuva keskiarvo

— ”Tavoitekolarimäärä”

Huom. Nousu tavoitekolarimäärässä vuodesta 2016 johtuu siitä, että tavoitetta päivitettiin tuolloin realistisemmin saavutettavaan lukuun edellisvuosien toteuman pohjalta.

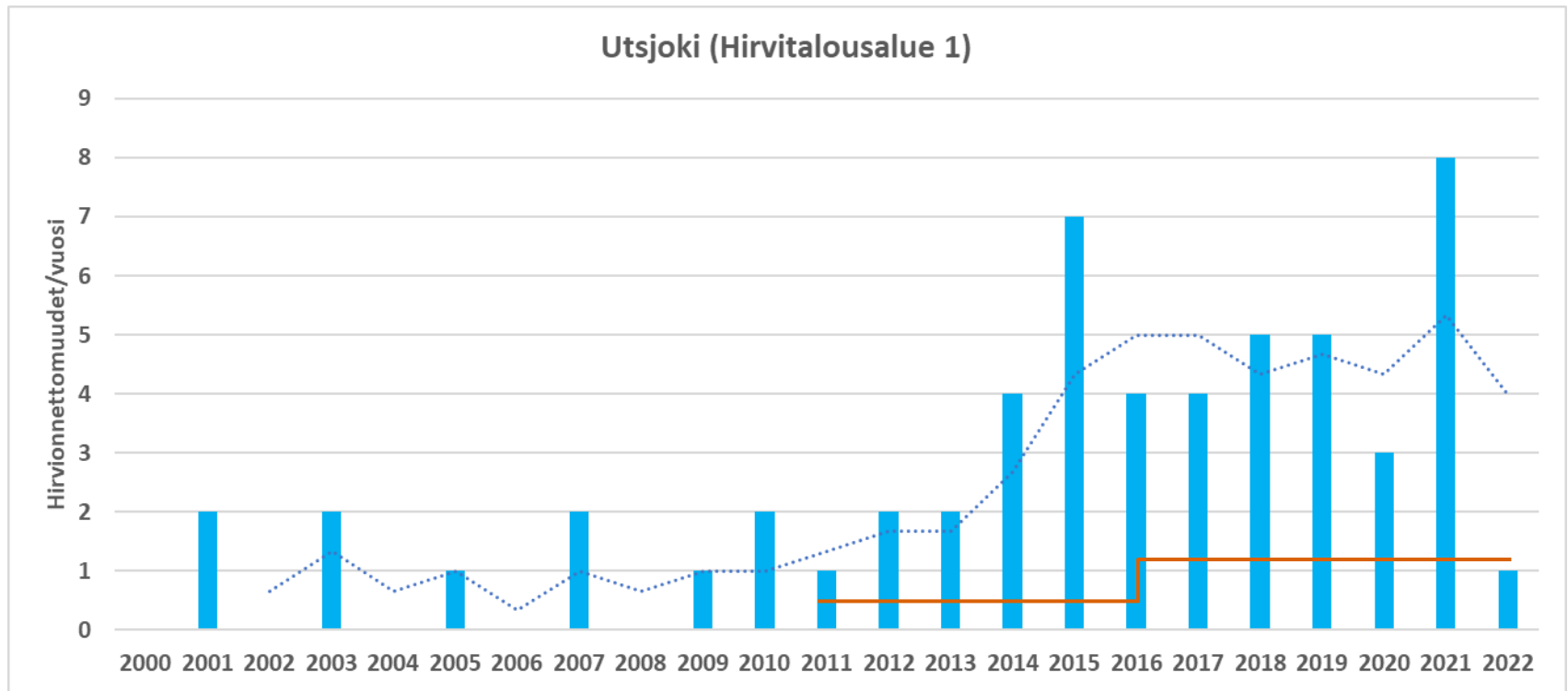

■ Hirvionnettomuudet

..... Onnettomuuksien kolmen vuoden liukuva keskiarvo

— "Tavoitekolarimäärä"

Huom. Nousu tavoitekolarimäärässä vuodesta 2016 johtuu siitä, että tavoitetta päivitettiin tuolloin realistisemmin saavutettavaan lukuun edellisvuosien toteuman pohjalta.

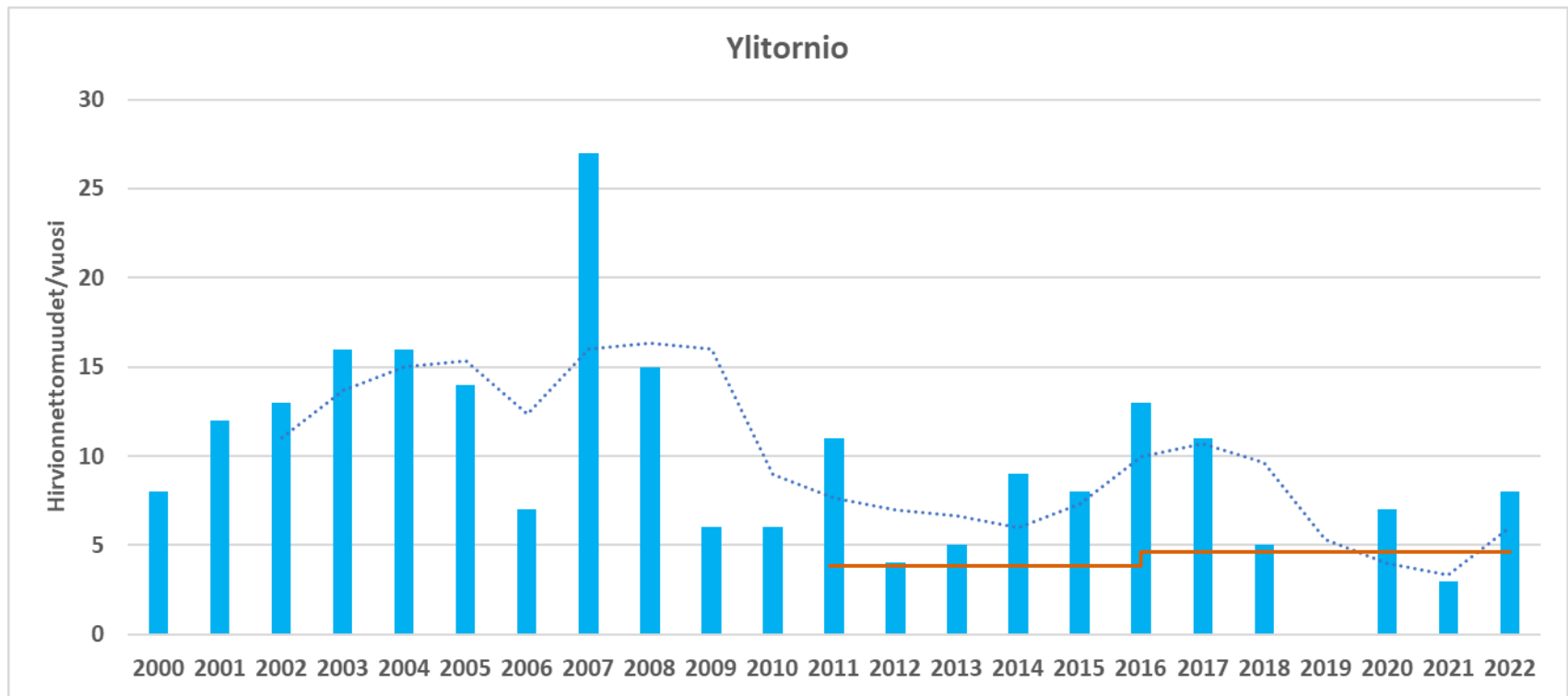

■ Hirvionnettomuudet

..... Onnettomuuksien kolmen vuoden liukuva keskiarvo

— "Tavoitekolarimäärä"

Huom. Nousu tavoitekolarimäärässä vuodesta 2016 johtuu siitä, että tavoitetta päivitettiin tuolloin realistisemmin saavutettavaan lukuun edellisvuosien toteuman pohjalta.

■ Hirvionnettomuudet

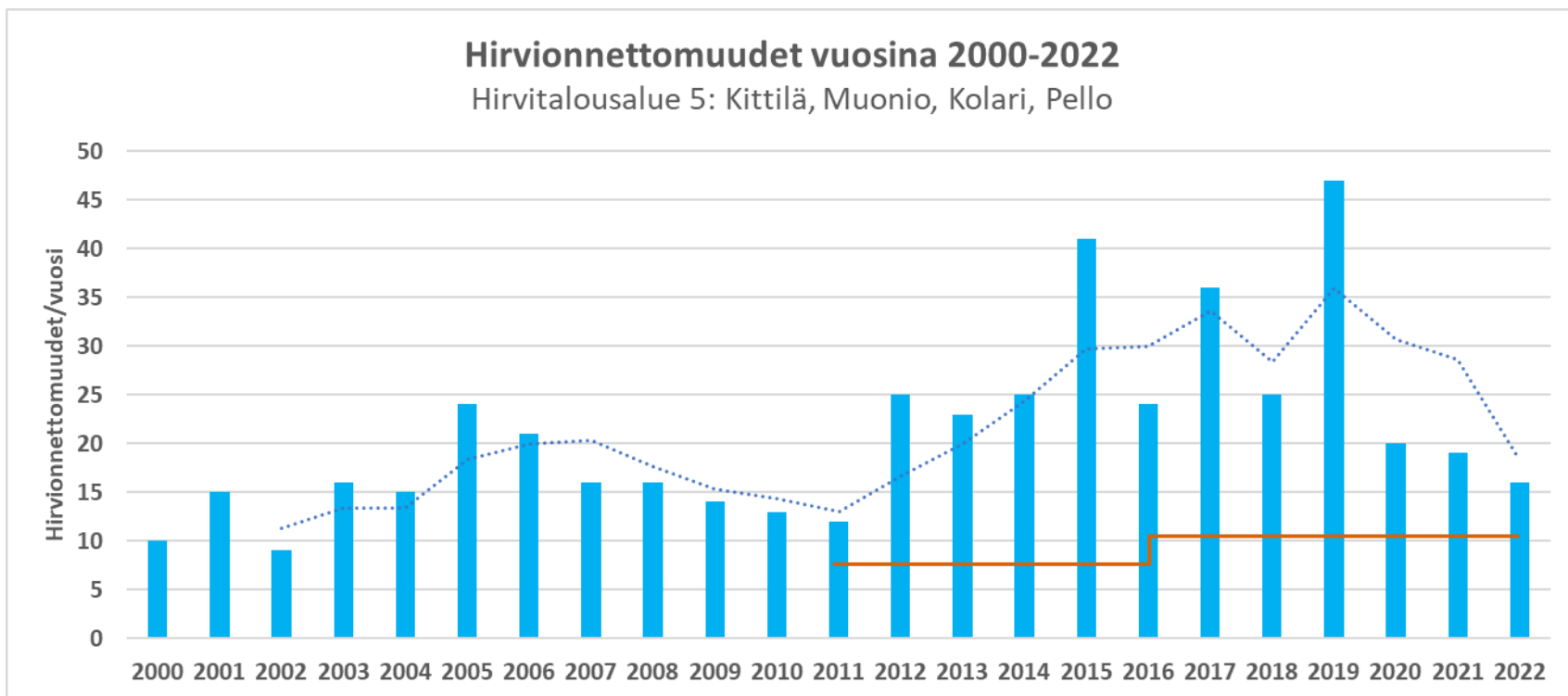
..... Onnettomuuksien kolmen vuoden liukuva keskiarvo

— "Tavoitekolarimäärä"

Huom. Nousu tavoitekolarimäärässä vuodesta 2016 johtuu siitä, että tavoitetta päivitettiin tuolloin realistisemmin saavutettavaan lukuun edellisvuosien toteuman pohjalta.

HIRVIONNETTOMUUDET USEAMMAN KUNNAN MUODOSTAMALLA HIRVITALOUSALUEELLA

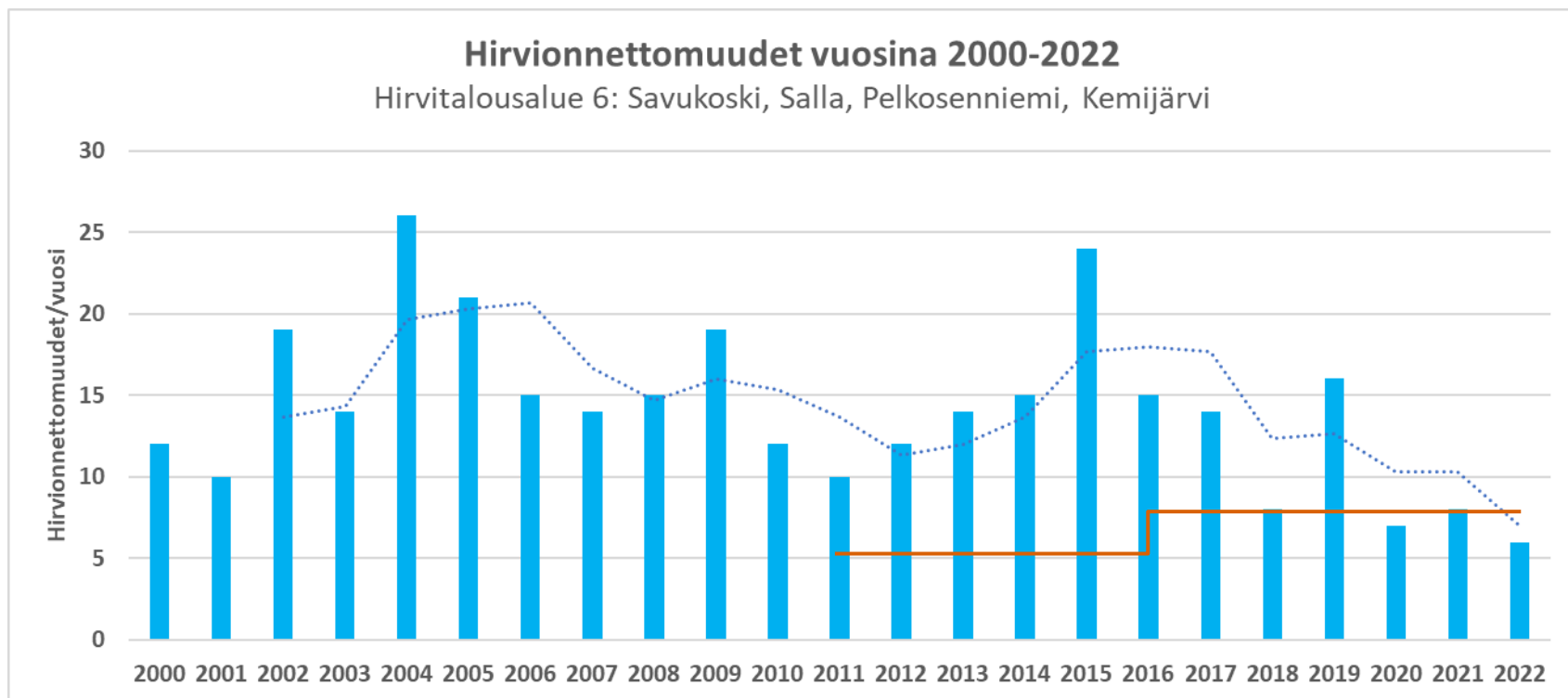

- Hirvionnettomuudet
- Onnettomuuksien kolmen vuoden liukuva keskiarvo
- "Tavoitekolarimäärä"

Huom. Nousu tavoitekolarimäärässä vuodesta 2016 johtuu siitä, että tavoitetta päivitettiin tuolloin realistisemmin saavutettavaan lukuun edellisvuosien toteuman pohjalta.

HIRVIONNETTOMUUDET USEAMMAN KUNNAN MUODOSTAMALLA HIRVITALOUSALUEELLA

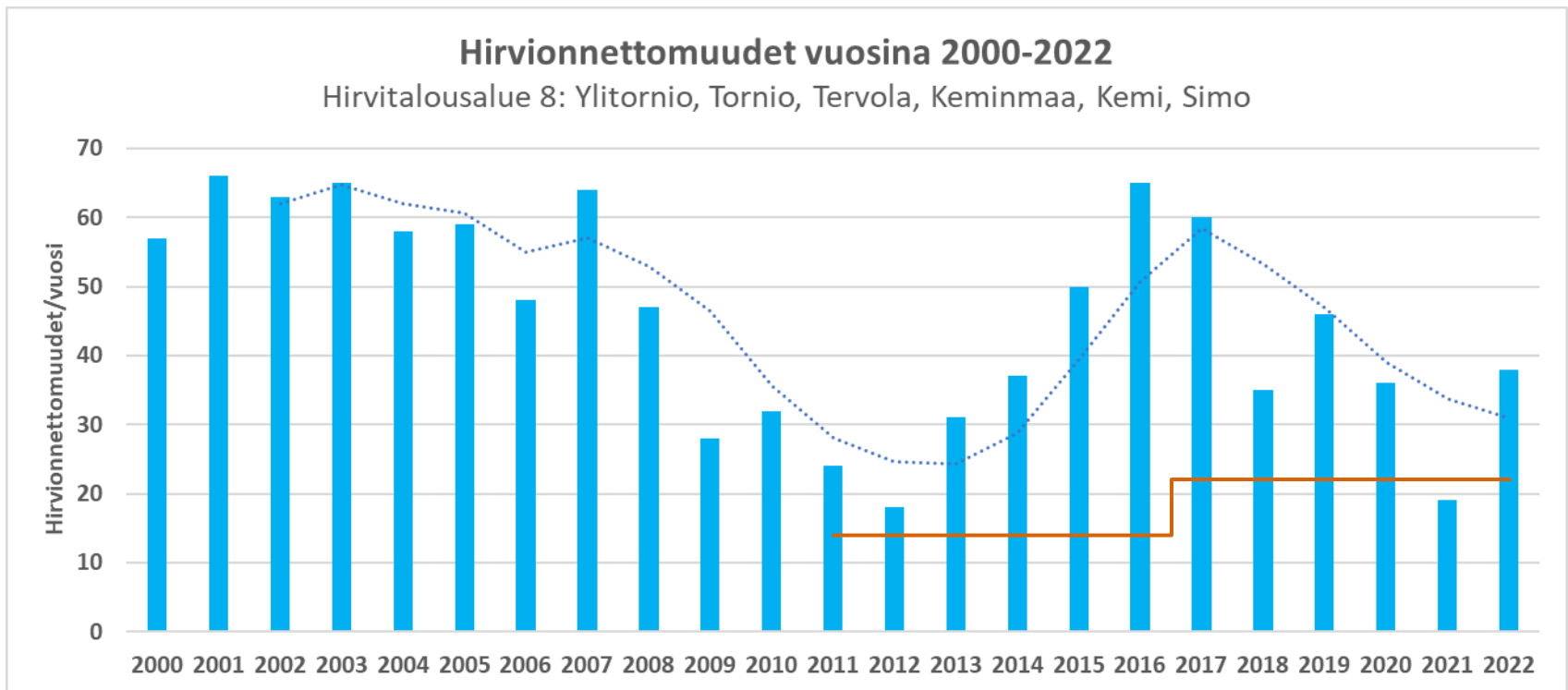

- Hirvionnettomuudet
- Onnettomuuksien kolmen vuoden liukuva keskiarvo
- "Tavoitekolarimäärä"

Huom. Nousu tavoitekolarimäärässä vuodesta 2016 johtuu siitä, että tavoitetta päivitettiin tuolloin realistisemmin saavutettavaan lukuun edellisvuosien toteuman pohjalta.

HIRVIONNETTOMUUDET USEAMMAN KUNNAN MUODOSTAMALLA HIRVITALOUSALUEELLA

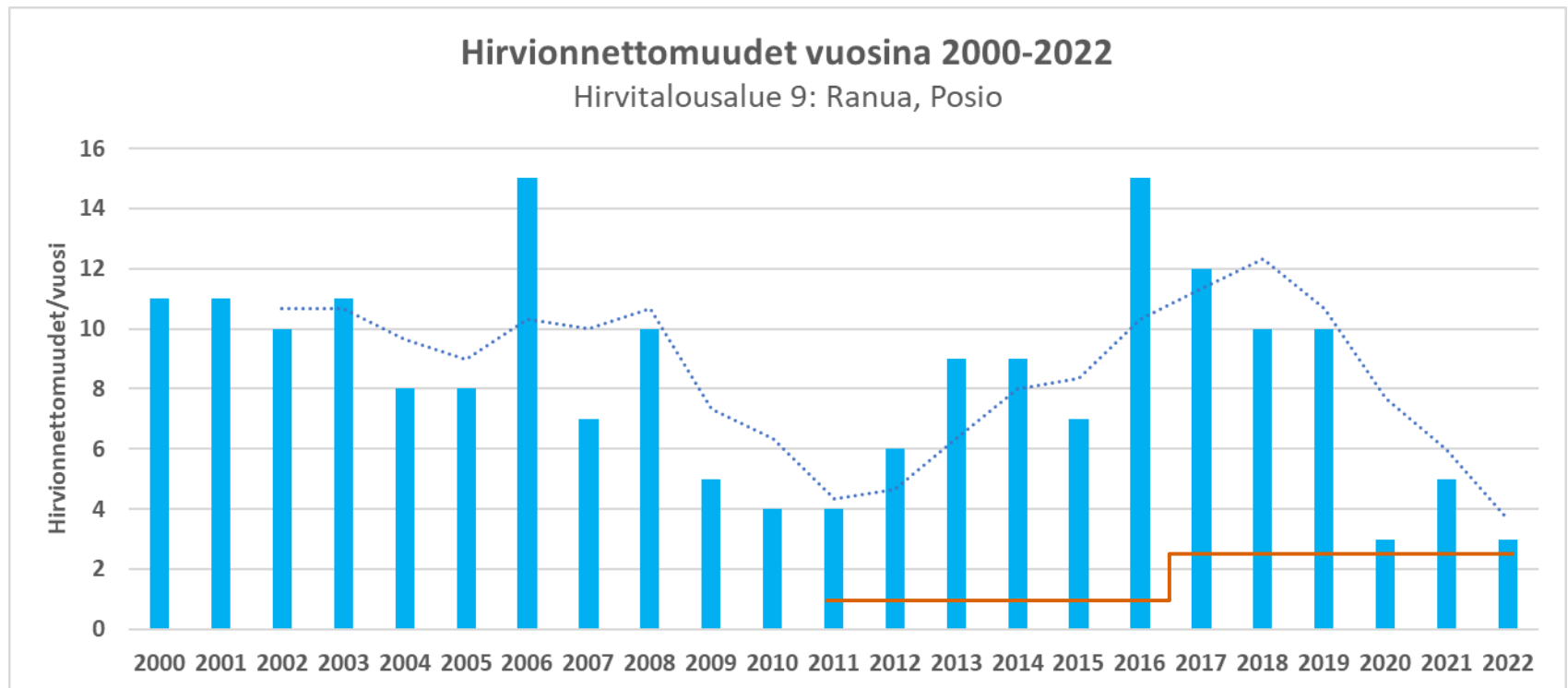

- Hirvionnettomuudet
- Onnettomuuksien kolmen vuoden liukuva keskiarvo
- "Tavoitekolarimäärä"

Huom. Nousu tavoitekolarimäärässä vuodesta 2016 johtuu siitä, että tavoitetta päivitettiin tuolloin realistisemmin saavutettavaan lukuun edellisvuosien toteuman pohjalta.

HIRVIONNETTOMUUDET USEAMMAN KUNNAN MUODOSTAMALLA HIRVITALOUSALUEELLA

■ Hirvionnettomuudet

..... Onnettomuuksien kolmen vuoden liukuva keskiarvo

— "Tavoitekolarimäärä"

Huom. Nousu tavoitekolarimäärässä vuodesta 2016 johtuu siitä, että tavoitetta päivitettiin tuolloin realistisemmin saavutettavaan lukuun edellisvuosien toteuman pohjalta.

“TAVOITEKOLARIMÄÄRÄÄN” 60 SUHTEUTETUT KUNTA KOHTA ISET LUVUT

Kunta	Osuus hirvikolareista (2012-2022) %	Keskiarvo, hirvikolaria/vuosi (2000-2022)	"Tavoitekolarimäärä" 60
Enontekiö	0,8	0,9	0,5
Inari	4,3	5,2	2,6
Kemi	3,4	4,0	2,0
Kemijärvi	5,3	6,3	3,2
Keminmaa	5,3	6,5	3,2
Kittilä	7,3	8,7	4,4
Kolari	4,9	5,9	2,9
Muonio	0,9	1,1	0,5
Pelkosenniemi	1,3	1,6	0,8
Pello	4,5	5,3	2,7
Posio	2,8	3,3	1,7
Ranua	4,2	5,0	2,5
Rovaniemi	13,6	16,1	8,1
Salla	4,4	5,5	2,6
Savukoski	0,9	1,1	0,5
Simo	8,0	9,5	4,8
Sodankylä	4,4	5,3	2,6
Tervola	6,3	7,5	3,8
Tornio	7,1	8,5	4,3
Utsjoki	2,0	2,4	1,2
Ylitornio	8,2	9,8	4,9
Yhteensä	100,0	119,5	60,0
* Kemi ja Keminmaa	8,7	10,3	5,2

“TAVOITEKOLARIMÄÄRÄÄN” 60 SUHTEUTETUT HIRVITALOUSALUETTAISET LUVUT

Hirvitalousalue	Osuus hirvikolareista (2012-2022) %	Keskiarvo, hirvikolaria/vuosi (2000-2022)	"Tavoitekolarimäärä" 60
Alue 1	2,0	2,4	1,2
Alue 2	4,3	5,2	2,6
Alue 3	0,8	0,9	0,5
Alue 4	4,4	5,3	2,6
Alue 5	17,6	21,0	10,6
Alue 6	11,9	14,2	7,1
Alue 7	13,6	16,1	8,2
Alue 8	38,2	45,5	22,9
Alue 9	7,1	8,4	4,3
Yhteensä	100,0	118,9	60

Alue 1: Utsjoki, **Alue 2:** Inari, **Alue 3:** Enontekiö, **Alue 4:** Sodankylä, **Alue 5:** Kittilä, Muonio, Kolari, Pello, **Alue 6:** Savukoski, Salla, Pelkosenniemi, Kemijärvi, **Alue 7:** Rovaniemi, **Alue 8:** Ylitornio, Tornio, Tervola, Keminmaa, Simo, Kemi, **Alue 9:** Ranua, Posio